

## Nr 290.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1946/47 m. m.; given Stockholms slott den 16 maj 1947.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**GUSTAF ADOLF.**

*Ernst Wigforss.*

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Vid den slutliga regleringen av riksstaten för budgetåret 1946/47 bör, såvitt möjligt, lämnas en samlad överblick över utfallet av budgetens inkomsttitlar och utvecklingen av statsutgifterna under nämnda budgetår. Översikten bör omfatta såväl den ursprungliga riksstaten, sådan denna fastställdes i juni 1946, som tilläggsstat I och tilläggsstat II, å vilka uppförts de medelsanvisningar avseende löpande budgetår som beslutats av fjolårets riksdag under dess höstsession och av den nu samlade riksdagen.

Åskandena å tilläggsstat II ha till väsentliga delar sammanförts i tilläggsstatspropositioner, en vid riksdagens början (nr 2) och en vid den ordinarie propositionstidens utgång (nr 163). Vid sidan av dessa propositioner och även efter anmälan av sistnämnda proposition har emellertid ett antal propositioner avseende anslagsäskanden å tilläggsstat II beslutats av Kungl. Maj:t. På hemställan av vederbörande departementschefer har Kungl. Maj:t vidare enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—10*) fattat beslut om äskande av ytterligare tilläggsstatsanslag. De nu framlagda anslagsäskandena avse huvudsakligen avskrivning av investeringar å tilläggsstat II.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som Kungl. Maj:t *utöver* de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna till och med denna dag beslutat eller, i förekommande fall, de av riksdagen å nämnda tilläggsstat anvisade anslagen ha sammanfattats i en förteckning, vilken torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Sammanställningen visar att, efter det proposition nr 163 anmäldes, å tilläggsstat äskats anslag å tillhopa 1,1 miljoner kronor å driftbudgeten, varav 0,8 miljon kronor för avskrivningsändamål, och 7,8 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Utgifterna å driftbudgeten utom avskrivningarna fördela sig med smärre belopp under femte, åttonde, nionde och tionde huvudtitlarna. Av utgifterna på kapitalbudgeten avse 6,5 miljoner kronor förvärv av aktier i aktiebolaget Göteborgs handelsbank samt 1 miljon kronor lån till utländska läkare för viss efterutbildning.

En sammanfattande översikt över dels *d r i f t b u d g e t e n s* inkomster och utgifter enligt den ursprungliga riksstaten, dels samtliga utgifter å tilläggsstat lämnas i följande tabell (s. 4—5), där även det nu motsedda utfallet av riksstaten för budgetåret 1946/47 angives. Utfallsiffrorna grunda sig på beräkningar, vilka av riksräkenskapsverket överlämnats med skrivelse den 30 april 1947. Dessa utfallsberäkningar ha kompletterats med beloppet av denna dag äskade anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II samt med övriga anslagsäskanden, vilka icke varit kända för riksräkenskapsverket vid beräkningens utarbetande.

Av tabellen framgår, att medelsanvisningarna och anslagsäskandena å tilläggsstat II uppgå till ett sammanlagt belopp av 24,5 miljoner kronor, varav 23,7 miljoner kronor avse egentliga statsutgifter och 0,8 miljon kronor avskrivningar. *Den totala anslagssumman* på driftbudgeten skulle vid bifall till nämnda äskanden uppgå till 3 558,9 miljoner kronor. Till jämförelse har i tabellen angivits summan av anslagsanvisningarna å den ursprungliga riksstaten, vilken summa utgör 3 347,5 miljoner kronor. Sammanlagda beloppet av redan anvisade eller äskade tilläggsstatsanslag uppgår sålunda till 211,4 miljoner kronor.

I sin nyssnämnda skrivelse har riksräkenskapsverket beräknat, att *inkomstutfallet* skall visa en sammanlagd merinkomst av 258 miljoner kronor; i statsverkspropositionen beräknades detta överskott till 220 miljoner kro-

nor. Inkomsterna av de till specialbudgeterna hörande inkomstitlarna förutsättas komma att överstiga de i riksstaten ursprungligen beräknade med 21,6 miljoner kronor, och för de inkomstitlar, som direkt regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en netto-merinkomst av 236,4 miljoner kronor.

Den mot budgetutjämningsfonden reglerade merinkomsten framkommer såsom ett saldo mellan överskott respektive brist för olika inkomstitlar. Av de direkta skatterna förutses överskott för inkomst- och förmögenhetsskatten med 15, för värnskatten med 5 samt för utskiftnings- och ersättnings-skatten med 4,7 miljoner kronor. Bland övriga bevillningar, för vilka redovisas överskott, må nämnas stämpelmedel med 30 miljoner kronor, tullmedel med 80 miljoner kronor, varuskatt med 15 miljoner kronor, tobaksskatt med 35 miljoner kronor, rusdrycksförsäljningsmedel med sammanlagt 39 miljoner kronor, omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker och vin med tillhopa 41 miljoner kronor samt maltskatt med 3,5 miljoner kronor. Inkomstiteln allmän omsättningsskatt har i riksstaten beräknats för hela budgetåret. Då sistnämnda skatt avskaffats från och med den 1 januari 1947, förutses en brist å 80 miljoner kronor å denna inkomstitel. Bland övriga i förhållande till riksstaten beräknade brister å skattetitlarna må nämnas 8,5 miljoner kronor för skatt å kaffe och 3 miljoner kronor för brännvinstillverknings-skatt. För upp-

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
<i>Egentliga statsutgifter:</i>		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna .....	0·01	—
II. Justitiedepartementet .....	1·15	—
III. Utrikesdepartementet .....	2·18	—
IV. Försvarsdepartementet .....	4·26	—
V. Socialdepartementet .....	18·03	—
VI. Kommunikationsdepartementet .....	—	9·56
VII. Finansdepartementet .....	4·81	—
VIII. Ecklesiastikdepartementet .....	3·03	—
IX. Jordbruksdepartementet .....	—	6·97
X. Handelsdepartementet .....	2·32	—
XI. Folkhushållningsdepartementet .....	8·48	—
XII. Pensionsväsendet .....	—	3·37
XIII. Oförutsedda utgifter .....	0·86	—
XIV. Riksdagen och dess verk. m. m. ....	—	0·33
Säger	45·13	20·23
<i>Utgifter för statens kapitalfonder:</i>		
I. Luftfartsfonden .....	0·28	—
II. Riksgäldsfonden .....	—	—
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster..	—	1·47
Säger	0·28	1·47
Summa	45·41	21·70
Nettomerutgift	23·71	

## Statsregleringen för

	Riksstaten	
	Milj. kr.	Utfall Milj. kr.
<b>A. Egentliga statsinkomster:</b>		
I. Skatter .....	2 832·2	3 006·0
II. Uppbörd i statens verksamhet .....	61·8	75·6
III. Folkpensionsavgifter .....	66·0	67·5
IV. Diverse inkomster .....	68·0	67·3
Säger	3 028·0	3 216·4
<b>B. Inkomster av statens kapitalfonder:</b>		
I. Statens affärsverksfonder .....	179·0	234·9
II. Riksbanksfonden .....	10·0	—
III. Statens allmänna fastighetsfond .....	11·8	11·2
IV. Försvarets fonder .....	18·6	19·8
V. Statens utlåningsfonder .....	22·4	21·2
VI. Fonden för låneunderstöd .....	11·5	13·7
VII. Fonden för statens aktier .....	7·9	13·3
VIII. Statens pensionsfonder .....	32·8	33·2
IX. Diverse kapitalfonder .....	25·0	19·7
Säger	319·0	367·0
Summa	3 347·0	3 583·4
<i>I riksstaten beräknat underskott .....</i>	0·5	—

börd i statens verksamhet beräknas ett nettoöverskott av 14 miljoner kronor. Statens affärsverksfonder utvisa i förhållande till riksstatens beräkningar ett sammanlagt nettoöverskott å 56 miljoner kronor, varav 23 miljoner kronor falla å statens järnvägar.

*Utgifterna* å riksstatens mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag kunna enligt vad riksräkenskapsverket anför beräknas komma att överstiga den totala anslagssumman med netto 23,7 miljoner kronor enligt en av riksräkenskapsverket upprättad sammanställning, vilken återgivits å s. 3.

## budgetåret 1946/47.

	Riks- staten	Tilläggs- stat I	Tilläggs- stat II	Summa	Beräknat utfall Bespa- ring(-)Mer- utgift (+)	Tillsam- mans
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
<b>A. Egentliga statsutgifter:</b>						
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	2·3	—	—	2·3	+ 0·0	2·3
II. Justitiedepartementet .....	29·1	0·0	0·0	29·1	+ 1·2	30·3
III. Utrikesdepartementet .....	13·4	1·2	0·7	15·3	+ 2·2	17·5
IV. Försvarsdepartementet .....	897·7	1·3	1·1	900·1	+ 4·3	904·4
V. Socialdepartementet .....	715·1	1·0	5·0	721·1	+ 18·0	739·1
VI. Kommunikationsdepartementet	225·6	—	8·7	234·3	— 9·6	224·7
VII. Finansdepartementet .....	72·7	149·1	0·5	222·3	+ 4·8	227·1
VIII. Ecklesiastikdepartementet ....	382·1	2·2	1·0	385·3	+ 3·0	388·3
IX. Jordbruksdepartementet .....	346·8	1·9	0·7	349·4	— 7·0	342·4
X. Handelsdepartementet .....	37·3	0·0	0·2	37·5	+ 2·3	39·8
XI. Folkhushållningsdepartementet	31·5	25·4	5·8	62·7	+ 8·5	71·2
XII. Pensionsväsendet .....	107·9	—	—	107·9	— 3·4	104·5
XIII. Oförutsedda utgifter .....	1·0	—	—	1·0	+ 0·9	1·9
XIV. Riksdagen och dess verk .....	9·6	—	—	9·6	— 0·3	9·3
Säger	2 872·1	182·1	23·7	3 077·9	+ 24·9	3 102·8
<b>B. Utgifter för statens kapitalfonder:</b>						
I. Luftfartsfonden .....	3·0	—	—	3·0	+ 0·3	3·3
II. Riksgäldsfonden .....	311·0	—	—	311·0	—	311·0
III. Avskrivning av nya kapitalin- vesteringar .....	137·5	4·8	0·8	143·1	—	143·1
IV. Avskrivning av oreglerade kap- italmedelsförluster .....	23·9	—	—	23·9	— 1·5	22·4
Säger	475·4	4·8	0·8	481·0	— 1·2	479·8
Summa	3 347·5	186·9	24·5	3 558·9	+ 23·7	3 582·6
Överskott att tillföras statens budgetut- jämningsfond .....	—	—	—	—	—	0·8

I fråga om utfallsberäkningen anför riksräkenskapsverket följande.

Såsom framgår av sammanställningen utgöras de största avvikelserna av beräknade nettomerutgifter å socialdepartementets och folkhushållningsdepartementets huvudtitlar om respektive 18,03 miljoner kronor och 8,48 miljoner kronor samt beräknade nettobesparingar å kommunikationsdepartementets och jordbruksdepartementets huvudtitlar om respektive 9,56 miljoner kronor och 6,97 miljoner kronor. För försvarsdepartementets huvudtitel, i fråga om vilken huvudtitel beräkningen dock innefattar vissa osäkerhetsmoment i vad avser anslaget till avveckling av beredskapen m. m., skulle alltså utfallet, såvitt nu är fråga, icke i mera väsentlig grad påverka budgetutjämningsfondens ställ-

## Kapitalbudgeten

F o n d	I n v e s t e	
	Riksstat Milj. kr.	Tilläggsstat I Milj. kr.
I. Statens affärsverksfonder:		
Postverkets fond .....	6·6	1·8
Telegrafverkets fond .....	123·3	3·7
Statens järnvägars fond .....	126·5	1·7
Statens vattenfallsverks fond.....	92·0	2·7
Domänverkets fond.....	1·0	0·2
II. Luftfartsfonden.....	8·3	12·8
III. Statens allmänna fastighetsfond .....	52·8	8·0
IV. Försvarets fonder:		
Försvarets fastighetsfond .....	90·6	1·7
Försvarets fabriksfond .....	2·1	—
V. Statens utlåningsfonder .....	322·5	—
VI. Fonden för låneunderstöd .....	78·7	35·0
VII. Fonden för statens aktier.....	47·0	—
VIII. Fonden för förslag till statsverket .....	0·0	1·0
IX. Diverse kapitalfonder.....	262·7	2·6
Summa	1 214·1	71·2
Avgår avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster .....	—	—

ning. Beträffande den nettomerutgift, som beräknas uppkomma å socialdepartementets huvudtitel, må framhållas, att anslagen till avlöningar och omkostnader för statens sinnessjukhus samt anslagen till överståthållarämbetet och landsstaten, till polisväsendet och till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. beräknas komma att överskridas med tillhoppa (3,45 + 4,20 + 2,17 + 5,35 =) 15,17 miljoner kronor. Den för folkhushållningsdepartementets huvudtitel redovisade nettomerutgiften sammanhänger med att praktiskt taget samtliga anslag till avlöningar och omkostnader för statens krisorgan beräknas komma att i avsevärd mån överskridas. Till förklaring av den för kommunikationsdepartementets huvudtitel redovisade nettobesparingen må framhållas, att budgetutjämningsfonden förutsattes på grund av uppkommande merinkomster å de till automobilskattemedlens specialbudget hörande inkomsttitlarna kunna via anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond tillföras 15,25 miljoner kronor; realiserandet av budgeten beräknas alltså icke blott eliminera underskottet å automobilskattemedlens specialbudget enligt riksstat och tilläggsstat, 8,45 miljoner kronor, utan även medföra en minskning av vid budgetårets ingång å budgetutjämningsfonden balanserad brist motsvarande tidigare från budgetutjämningsfonden täckta underskott å automobilskattemedlens specialbudget med 6,80 miljoner kronor

## budgetåret 1946/47.

ringsanslag		Avskrivningsmedel m. m.				Investeringsbemyndigande Milj. kr.
Tilläggsstat II Milj. kr.	Summa Milj. kr.	Riksstat Milj. kr.	Tilläggsstat I Milj. kr.	Tilläggsstat II Milj. kr.	Summa Milj. kr.	
—	8·4	1·5	—	—	1·5	6·9
—	127·0	45·0	—	—	45·0	82·0
—	128·2	50·9	—	0·1	51·0	77·2
12·0	106·7	20·0	—	—	20·0	86·7
—	1·2	0·9	—	—	0·9	0·3
—	21·1	8·2	—	—	8·2	12·9
2·0	62·8	27·3	4·0	0·7	32·0	30·8
—	92·3	51·8	0·8	0·0	52·6	39·7
—	2·1	1·3	—	0·0	1·3	0·8
19·0	341·5	50·2	—	—	50·2	291·3
1·0	114·7	8·1	—	—	8·1	106·6
6·5	53·5	—	—	—	—	53·5
1·9	2·9	—	—	—	—	2·9
0·2	265·5	5·1	—	—	5·1	260·4
42·6	1 327·9	270·3	4·8	0·8	275·9	1 052·0
—	—	23·9	—	—	—	23·9
						1 028·1

från 341,00 miljoner kronor till 334,20 miljoner kronor. Den nettobesparing, som beräknas för jordbruksdepartementets huvudtitel sammanhänger med att å anslaget till prisrabatterning å vissa livsmedel förutsättes uppkomma en besparing å 11,00 miljoner kronor.

I fråga om utfallet av driftbudgetens utgiftssida i vad avser de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen må vidare nämnas, att budgetutjämningsfonden beräknas komma att tillföras besparingar å reservationsanslag å i runt tal 10 miljoner kronor.

Enligt statsregleringsbesluten har för innevarande budgetår ett budgetunderskott å 0,5 miljon kronor beräknats. Enligt föregående redogörelse har man nu att räkna med å ena sidan en merinkomst av 236,4 miljoner kronor och en reservationsbesparing å 10 miljoner kronor samt å andra sidan en ökning av anslagsanvisningarna med 211,4 miljoner kronor och en nettomerutgift å 23,7 miljoner kronor. Om saldot mellan angivna ökningar och minskningar, 11,3 miljoner kronor, minskas med det i den ordinarie riksstaten

redovisade underskottet för driftbudgeten, 0,5 miljon kronor, erhålles i stället ett överskott att tillföras budgetutjämningsfonden om i runt tal 11 miljoner kronor.

För att erhålla skillnaden mellan inkomsterna och de faktiska utbetalningarna å driftbudgetens anslag skall det angivna överskottet korrigeras med hänsyn till inträffade förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Riksräkenskapsverkets beräkningar ge vid handen att under löpande budgetår kan motses en ökning å 300 miljoner kronor av de reserverade medlen. Fördelningen av denna summa framgår av följande sammanställning.

	Minskning (—) resp. ökning (+) Milj. kr.
Reservationer som beräknats komma att överföras till budgetutjämningsfonden .....	— 10·00
Beräknad förändring i övrigt i beloppet av kvarstående behållningar å reservationsanslag:	
Egentliga statsutgifter:	
IV. Försvarsdepartementet .....	+ 75·00
V. Socialdepartementet .....	+ 15·00
VI. Kommunikationsdepartementet .....	+ 50·00
VII. Finansdepartementet .....	+ 60·00
XI. Folkhushållningsdepartementet .....	+ 20·00
Övriga huvudtitlar .....	+ 15·00
Utgifter för statens kapitalfonder:	
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar .....	+ 75·00
<b>Summa</b>	<b>+ 300·00.</b>

Till det förut framräknade budgetöverskottet skall således läggas angivna reservationsökning å 300 miljoner kronor. Det belopp, varmed de sammanlagda utgifterna kunna beräknas komma att understiga summan av inflytande inkomster under innevarande budgetår, kan alltså uppskattas till omkring 310 miljoner kronor.

Det bör emellertid framhållas, att det sålunda framräknade överskottet icke helt motsvarar de faktiska in- och utbetalningar, som under budgetåret 1946/47 gjorts å statsverkets kassa, bland annat med hänsyn till de olika transaktioner, som förekomma vid sidan av budgeten. För innebörden av dessa transaktioner får jag hänvisa till tidigare i olika sammanhang lämnade redogörelser.

Kapitalbudgeten i den ursprungligen fastställda riksstaten omfattade investeringsanslag å 1 214 miljoner kronor. Å tilläggsstat ha sedermera äskats tillhoppa 114 miljoner kronor, varför anslagen till investeringar å den slutliga riksstaten uppgå till sammanlagt 1 328 miljoner kronor med den fördelning på de olika fonderna som framgår av föregående sammanställning. Investeringsbemyndigandena å den av fjolårets riksdag fastställda riksstaten uppgingo sammanlagt till 900 miljoner kronor. De äskade tilläggsanslagen ha medfört en höjning av investeringsbemyndigandenas slutsumma till 1 028 miljoner kronor, vilket således är det nytillskott av lånemedel, som erfordras för kapitalbudgetens realiserande.



Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—10) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

*Erik Skiöld.*

---



*Bilaga 1.***Egentliga statsutgifter.****Andra huvudtiteln.**

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

**Närvarande:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE. KOCK.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler här efter under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

**B. Justitiekanslersämbetet.**

[1.] **Justitiekanslersämbetet: Avlöningar.** Efter framställning av justitiekanslersämbetet i skrivelse den 11 februari 1947 har Kungl. Maj:t, med stöd av riksdagens i skrivelser den 11 februari 1941, nr 17, och den 12 februari 1946, nr 16, givna bemyndiganden, medgivit, att den i gällande avlöningsstat för ämbetet uppförda anslagsposten å 34 900 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal må för innevarande budgetår överskridas med högst 3 925 kronor.

I sin nämnda framställning meddelade *justitiekanslersämbetet*, att under återstoden av budgetåret kunde — utöver sistnämnda belopp — omkring 6 000 kronor beräknas bliva erforderliga till förstärkning av anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal. Härtill komme de kostnader, som för anleddes av ett mera omfattande remissärende, vars handläggning uppdragits åt särskilt förordnad justitiekansler. Ämbetet anförde vidare, att anledningen till att de reguljära avlöningskostnaderna komme att behöva överskridas med det då beräknade beloppet 6 000 kronor vore den ämbetet åvilande arbetsbördan, som nödvändiggjort partiell tjänstledighet för justitiekanslern i

avsevärd omfattning samt anställande av extra arbetskrafter. Av mera arbetskrävande ärenden hänvisade ämbetet särskilt till den utredning rörande svenska legationen i Berlin, som i anledning av remisser från statsdepartementet försigginge inom ämbetet, samt besvarandet av remisser rörande omfattande lagstiftningsfrågor. Ämbetet meddelade jämväl, att ämbetet hade för avsikt att senare inkomma med framställning om förstärkning av icke-ordinarieposten.

I skrivelse den 2 maj 1947 har ämbetet inkommit med den sålunda förbådade framställningen. Ämbetet har därvid meddelat att, sedan avlönskostnaderna bestritts för april månad, allenast ett belopp av 2 257 kronor återstode å icke-ordinarieposten. För maj och juni kunde de avlöningar, som skulle bestridas från anslagsposten, beräknas till omkring 5 300 kronor för vardera månaden. Då härav omkring 2 200 kronor kunde täckas av till förfogande stående medel och någon reserv borde beräknas, uppginge det erforderliga beloppet till 8 500 kronor. Rörande anledningen till att anvisade medel visat sig icke förslå anföres i skrivelsen:

Fremsta orsaken till att de till icke ordinarie personal anslagna medlen visat sig icke förslå är att söka i den utredning rörande svenska legationen i Berlin, som omförmäldes i ämbetets skrivelse den 11 februari 1947. Denna utredning påbörjades i september 1946 och fortgår alltjämt. Ett stort antal personer ha måst höras i anledning av de rörande legationen och dess B-avdelning offentligen framställda påståendena. En grupp ärenden, till vilka hänsyn icke kunnat tagas vid anslagsberäkningen, utgöres av framställningar från förste stadsfiskalen i Stockholm och landsfogdarna i riket rörande åtal mot kvinnor för fosterfördrivning, vilka brott enligt riksdagens beslut 1946 från och med den 1 juli samma år icke få åtalas utan förordnande av justitiekanslersämbetet. Antalet hithörande ärenden utgör till denna dag 12, avseende sammanlagt 46 kvinnor. Att ett större belopp nu visat sig erforderligt än det av ämbetet i skrivelsen den 11 februari 1947 angivna beror på att arbetsuppgifter i icke beräknad omfattning kommit att åvila ämbetet. Sålunda var ämbetet sistlidne mars nödsakat att för beredning av ett nyinkommet, synnerligen brådskande och mycket vidlyftigt ärende — antalet sidor i den till ärendet hörande akten utgjorde omkring 1 000 — anlita fiskal i hovrätt mot en ersättning för avstådda löneförmåner av omkring 1 000 kronor. Vidare har ämbetet erhållit ytterligare författningsremisser att besvara, därav en mera vidlyftig sådan.

Förutom nyss angivna summa å 8 500 kronor erfordrades, enligt vad justitiekanslersämbetet tillägger, omkring 5 000 kronor för gäldande av ersättning till den för handläggning av förut omförmälda remissärende förordnade justitiekanslern jämte biträden.

Under återopande av vad sålunda anförts har justitiekanslersämbetet hemställt om förstärkning av ämbetets anslagspost till icke-ordinarie personal med (8 500 + 5 000) 13 500 kronor.

*Departements-  
chefen.*

Med anledning av justitiekanslersämbetets framställning torde riksdagens bemyndigande böra utverkas att medgiva överskridande av ämbetets icke-ordinariepost med högst det begärda beloppet, 13 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för justitiekanslersämbetet uppförda anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må under budgetåret 1946/47 överskridas med — utöver vad som med riksdagens bemyndigande redan medgivits av Kungl. Maj:t — högst 13 500 kronor.

### C. Domstolarna.

[2.] **Hovrätterna: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för rikets hovrätter upptages för norrländska hovrätten en anslagspost å förslagsvis 76 900 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal. Beträffande denna post har föreskrivits att den icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd må överskridas annat än med belopp, som kan erfordras i anledning av att i därifrån utgående arvoden till vissa angivna befattningshavare skall ingå ersättning motsvarande provisoriskt lönetillägg. Medgivande att eljest överskrida ifrågavarande anslagspost kan utan riksdagens särskilda bemyndigande lämnas endast under de förutsättningar, som angivits i propositionen nr 198 till 1943 års riksdag (s. 19) samt, jämlikt riksdagens skrivelse den 12 februari 1946, nr 16, i Kungl. Maj:ts cirkulär till statsmyndigheterna den 30 maj 1941 (nr 536).

I skrivelse den 17 april 1947 har *hovrätten för Övre Norrland* hemställt bland annat, om medgivande att överskrida ifrågavarande anslagspost med — utöver vad som tidigare medgivits — högst 20 000 kronor. Hovrätten har därvid utgått från att ett av Kungl. Maj:t den 24 januari 1947 meddelat beslut, varigenom hovrätten medgivits rätt att under första halvåret 1947 till extra skrivhjälp i hovrätten använda högst 1 800 kronor utöver för sådant ändamål eljest beräknade medel, inneburit medgivande för hovrätten att överskrida anslagsposten med sistnämnda belopp. Hovrätten räknar alltså med att ett belopp av (76 900 + 1 800) 78 700 kronor ställts till hovrättens förfogande för avlöningar till icke-ordinarie personal. I hovrättens skrivelse anföres bland annat:

Vid utgången av mars månad 1947 belöpte sig utgifterna å denna anslagspost till 75 041 kronor 69 öre, och hovrätten uppskattar det återstående medelsbehovet till approximativt 25 000 kronor. Summan av dessa två belopp, 100 041 kronor 69 öre, överstiger anslagsbeloppet, 78 700 kronor, med 21 341 kronor 69 öre. I förevarande sammanhang bör dock sistnämnda belopp minskas med vad hovrätten under budgetåret hittills utbetalat och kommer att utbetala i form av tidigare omförmälda ersättningar, motsvarande provisoriskt lönetillägg, till vissa befattningshavare. Efter approximativ beräkning uppgår sagda avdrag till 1 475 kronor. Det beräknade överskott av utgifter å anslagsposten, för vilket erfordras Eders Kungl. Maj:ts medgivande, skulle alltså uppgå till (21 341: 69 — 1 475 =) 19 866 kronor 69 öre.

Orsakerna till det uppkomna stora anslagsbehovet äro flerahanda.

Till stor del är behovet att hänföra till det kända förhållandet att hovrätten under budgetåret arbetat med endast två ledamöter, som äro inne-

havare av hovrättsrådsämbeten. Det tredje i anslagsposten till ordinarie tjänstemän inberäknade hovrättsrådet har varit ersatt med en assessor, och dennes lön har i stället kommit att belasta nu ifrågavarande anslagspost, under det att besparing skett å anslagsposten till ordinarie tjänstemän. En motsvarande belastning av anslaget har uppkommit därigenom, att sekreterartjänsten i hovrätten under juli 1946 och huvuddelen av februari 1947 bestritts av en extra tjänsteman, vilken icke, såsom tillförordnade sekreteraren under återstoden av budgetåret, erhållit vikariatslön. Hovrätten har beräknat besparingarna vid budgetårets slut å anslagsposten för ordinarie tjänstemän till 13 370 kronor. — Vidare har kostnaden för vikarie (häradshövdingen Kristensson) under hovrättsrådet Zuhrs semester i augusti 1946 belastat ifrågavarande anslagspost. Skillnaden mellan denna kostnad samt avlöningen till en adjungerad extra ordinarie fiskal, 850 kronor, utgör en merutgift i förhållande till tidigare beräkningar. — Särskilda inskrivningsdomaren i Askims, Hisings och Sävedals domsaga Klas Nilsson har varit förordnad till adjungerad ledamot i hovrätten från och med den 1 augusti till och med den 31 december 1946, därvid Nilsson åtnjutit enahanda avlöning som å inskrivningsdomartjänsten (lönegrad A 29:30). Skillnaden mellan Nilssons avlöning samt avlöningen för en assessor, 555 kronor, har därigenom kommit att belasta anslagsposten utöver vad som tidigare beräknats. — Beträffande hovrättens rättsbildade personal har slutligen Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 24 januari 1947 medgivit hovrätten att anställa ytterligare en fiskalsaspirant för tiden intill den 1 juli 1947.

Även i fråga om avlöningarna till den icke rättsbildade personalen ha anspråken å ifrågavarande anslagspost ökat i jämförelse med tidigare beräkningar. Sålunda har Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 29 november 1946 föreskrivit dels att en kontorsbiträdesbefattning (lönegrad Eo 4) skulle ersättas med en kontoristbefattning (lönegrad Eo 9) från och med den 1 december 1946, dels ock att till extra skrivbiträdet Ingrid Westman finge utgå ett tilläggsarvode av 75 kronor i månaden från och med nyssnämnda dag. Vidare har Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 24 januari 1947 medgivit att i hovrätten finge vara inrättad — utöver tidigare medgivna befattningar — en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Ex 4 från och med den 1 februari 1947 till budgetårets slut. Merkostnaderna för nu angivna förändringar beträffande den icke rättsbildade personalen uppgå till 2 034 kronor.

Tillhoppa torde erfordras anvisande av ytterligare i runt tal 20 000 kronor under ifrågavarande anslagspost.

I en sedermera efter anmodan ingiven promemoria ha lämnats följande ytterligare uppgifter rörande de oförutsedda utgifterna på icke-ordinarieposten.

Utöver vad hovrätten tidigare meddelat har bl. a. följande belopp belastat ifrågavarande anslagspost, nämligen

1. vikarie för militärinkallad personal . . . . .	cirka kronor	350
2. vikarie (borgmästaren Fallenius under ledighet för hovrättsrådet Zuhre, medgivet av Kungl. Maj:t) . . . . .	»	270
3. vikarier under diverse kortare ledigheter, enligt meddelade bestämmelser beviljade av presidenten för särskilt betungande arbeten (s. k. presidentledigheter) . . . . .	cirka »	235
4. extra fiskalssemestrar . . . . .	cirka »	1 400

kronor 2 255.

Beträffande sistnämnda post meddelas följande. Enligt särskilda nådiga brev har medgivits, att i vissa domsagor anställas extra domare, vanligen vid

sidan av häradshövding och tingssekreterare. Då semestrar för dessa befattningshavare ifrågakommit, har med hänsyn till deras lösliga ställning i domsagorna ansetts riktigare att låta dem åtnjuta semester i deras egenskap av extra fiskaler. Härigenom har sålunda kostnaden för semestrarna kommit att belasta hovrättens anslag.

De utgifter, som föranlett att de för norrländska hovrätten anvisade med-<sup>Departements-</sup>len till icke-ordinarie personal visat sig otillräckliga, äro endast delvis av den <sup>chefen.</sup> art att medgivande att överskrida icke-ordinarieposten kan lämnas utan särskilt bemyndigande av riksdagen. Så kan ske beträffande kostnaderna för vikarier å hovrättsrådstjänsterna och sekreterartjänsten samt för militärinkallad personal, vilka kostnader uppgå till sammanlagt 12 900 kronor. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag medgivit, att posten må överskridas med detta belopp. För att täcka vad därutöver erfordras bör utverkas riksdagens bemyndigande att överskrida posten. Därvid är emellertid att märka, att Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 24 januari 1947, varigenom hovrätten tillåtits att för extra skrivhjälp använda 1 800 kronor mer än som beräknats för sådant ändamål, icke inneburit något medgivande att överskrida posten. Hovrättens framställning bör därför anses avse medgivande att överskrida icke-ordinarieposten med sammanlagt (20 000 + 1 800) 21 800 kronor och särskilt bemyndigande av riksdagen skulle alltså erfordras beträffande ett belopp av (21 800 — 12 900) 8 900 kronor. Sistnämnda belopp motsvarar huvudsakligen kostnaderna för vissa personalförstärkningar och löneförbättringar för icke-ordinarie biträdespersonal, vilka det visat sig oundgängligen nödvändigt att genomföra redan under löpande budgetår.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för hovrätten för Övre Norrland uppförda anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må under budgetåret 1946/47 överskridas med — utöver vad som med riksdagens bemyndigande redan medgivits av Kungl. Maj:t — högst 8 900 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

Karl Gustaf Grönhagen.





## Egentliga statsutgifter.

### Femte huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Statsrådet Mossberg anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför härvid följande.

#### G. Diverse.

[1.] **13 b. Ytterligare medel för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** För innevarande budgetår har riksdagen ursprungligen till kommittéer och utredningar genom sakkunniga under femte huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 800 000 kronor (riksdagens skrivelse 1946: 5, p. 187). Vid budgetårets ingång fanns å anslaget en reservation av cirka 23 000 kronor, varför det för budgetåret disponibla beloppet utgjorde 823 000 kronor.

Då dessa medel visat sig otillräckliga, har riksdagen, på därom av Kungl. Maj:t i proposition 1947: 2 (bil. 2, p. 3) framlagt förslag, i skrivelse den 5 februari 1947, nr 14, till kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Beräkningen av tilläggsanslaget skedde med ledning av vissa överbägganden rörande omfattningen av de mera kostnadskrävande kommittéernas arbete under senare hälften av innevarande budgetår. Medelsåtgången har emellertid blivit större än beräknat.

Å ifrågasvarande anslag kvarstod den 1 maj 1947 ett odisponerat belopp av omkring 115 000 kronor. Detta betyder, att kostnaderna för femte huvud-

titelns kommittéer och utredningar genom sakkunniga under de tio första månaderna av budgetåret uppgått till cirka 1 200 000 kronor eller i genomsnitt omkring 120 000 kronor för månad. Utgifterna under budgetåret intill den 1 maj 1947 hava för ett antal av de mest kostnadskrävande kommittéerna uppgått till följande belopp:

Socialvårdskommittén .....	kronor	84 664: 74
1938 års arbetarskyddskommitté .....	»	50 397: 36
1941 års befolkningsutredning .....	»	30 269: 43
Statens sjukhusutredning .....	»	129 565: 31
Kommittén för partiellt arbetsföra .....	»	63 459: 81
Parlamentariska undersökningskommissionen angående flyktingärenden och säkerhetstjänst .....	»	123 836: 35
1945 års skogshärbärgesutredning .....	»	21 581: 23
1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen ....	»	22 053: 37
1946 års kommitté för den halvöppna barnavården ..	»	35 768: 95
1946 års kommunallagskommitté .....	»	23 678: 73
Polisinstruktionsutredningen .....	»	22 586: 64
1946 års läkemedelsutredning .....	»	23 529: 41.

Vidare bör nämnas, att det omfattande propositionsarbetet jämte vissa utredningar i samband därmed nödvändiggjort en förstärkning av departementets arbetskrafter med särskilda sakkunniga. Kostnaderna härför, vilka kunna beräknas till omkring 11 000 kronor i månaden, belasta förevarande anslag.

Jag beräknar kommittékostnaderna under femte huvudtiteln för maj och juni 1947 till cirka 250 000 kronor. Då på kommittéanslaget allenast återstår ett belopp av 115 000 kronor, synes en ytterligare anslagsförstärkning av i avrundat tal 150 000 kronor erforderlig. Å tilläggsstat för innevarande budgetår torde sålunda under femte huvudtiteln böra under rubriken Ytterligare medel för kommittéer och utredningar genom sakkunniga äskas ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare medel för kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av .....kronor 150 000.

Vad föredragande statsrådet sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

S. Rönström.

*Bilaga 3.*

## **Egentliga statsutgifter.**

### **Sjunde huvudtiteln.**

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

#### **Närvarande:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

#### **B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.**

[1.] **Statskontoret: Avlöningar.** Gällande avlöningsstat för statskontoret upptager för avlöningar till icke-ordinarie personal en obetecknad anslagspost å 226 000 kronor. Efter framställning av statskontoret i skrivelse den 29 januari 1947 har Kungl. Maj:t i proposition nr 163 (bilaga 6, punkt 2) föreslagit riksdagen medgiva att ifrågavarande anslagspost måtte få överskridas med 11 500 kronor. Riksdagen har i skrivelse nr 201 anmält, att riksdagen bifallit propositionen.

I skrivelse den 30 april 1947 har statskontoret gjort framställning om ytterligare förstärkning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för innevarande budgetår. I sin framställning framhåller statskontoret att en av huvudorsakerna till att utgifterna för den icke-ordinarie personalen icke kunnat hållas inom ramen för ursprungligen anvisade medel vore, såsom statskontoret framhållit i sin förra skrivelse, de oförutsedda kostnader, som uppkommit vid övergången till det nya skatteavdragssystemet, främst på grund av försenad leverans av pensionsbyråns nya maskinella utrustning. Statskontoret anför härom närmare följande.

Vad angår tillämpningen av källskatteförfarandet å den kategori skattskyldiga det här gäller — pensionärer till ett antal av ca 24 000 — har denna varit förenad med betydande svårigheter. Till belysande härav må anföras följande. En väsentlig del av pensionärerna — speciellt familjepensionstagare — ha tidigare på grund av sin låga inkomst befriats från skattens erläggande. Med det nya skattesystemet erfordras för dylik befrielse, att inkomsttagarna hänvända sig till skattemyndighet med särskild ansökan här-om. Trots på förhand utsända skriftliga anvisningar hava nu avsedda pensionärer i övervägande antalet fall av pensionsexpeditionen personal måst hjälpas till rätta med skattefrågornas ordnande. Motsvarande förhållanden ha gällt i fall, då fråga uppkommit, huruvida annan huvudman skall verkställa skatteavdrag eller huruvida pensionstagaren själv bör verkställa skattebetalning. Överhuvud taget har personalen blivit tagen i anspråk för rådgivning i skattehänseende i en omfattning, som varit omöjlig att förutse.

Vad därefter angår maskinleveransen, skulle de beställda Hollerith-maskinerna för den enligt hålkortssystem omlagda månatliga pensionsutbetalningen ha levererats före årsskiftet; sedan utlovades de med säkerhet till början av mars — från vilken förutsättning statskontoret utgick i sin förut berörda skrivelse — men enligt nu föreliggande uppgifter äro de att emotse först i mitten av juni.

I förhandenvarande läge ha de maskinella arbetsuppgifterna helt fått anförtros åt vederbörande maskinfirma att utföra i egen regi, vilket emellertid nödvändiggjort särskilda åtgärder från statskontorets sida för tillrättaläggning och kontroll av uppgifts- och kortmaterialet. Dröjsmålet med maskinleveransen har kullkastat alla tidigare beräkningar rörande personalbehov och erforderliga anslagsmedel för avlöningar. De ökade arbetsuppgifterna ha nödvändiggjort anställande av något 10-tal tillfälliga biträden samt åläggande av övertidsarbete för personalen å pensionsbyrån i mycket betydande utsträckning. Kostnaderna för denna tillfälliga personal, liksom för övertidsersättningar, har medfört en oförutsedd merbelastning å icke-ordinarieanslaget, som för tiden 1 januari—30 april uppgår till något mer än 10 000 kronor och som för återstående del av budgetåret kan förutses öka med ytterligare inemot 5 000 kronor.

Statskontoret har vidare framhållit att det icke vore möjligt att fixera slutsumman för det anslagsöverskridande, som för nyss angivna ändamål kunde bli erforderligt. Såvitt nu kunde bedömas komme den av statskontoret i januariskrivelsen angivna siffran 26 500 kronor att stiga med 13 å 14 000 kronor till omkring 40 000 kronor. Härav torde något mer än 14 000 kronor rymmas inom Kungl. Maj:ts befogenhet att medgiva anslagsöverskridande. Då riksdagen redan anvisat 11 500 kronor som förstärkning av ifrågavarande anslagspost erfordrades sålunda ytterligare (40 000 — 14 000 — 11 500 =) 15 500 kronor.

*Departements-  
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har behovet av ytterligare förstärkning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal i statskontoret berott på omständigheter, vilka icke kunnat av ämbetsverket förutses, främst den försenade maskinleveransen. Jag vill därför tillstyrka, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens medgivande till att ifrågavarande anslagspost under löpande budgetår må överskridas med — utöver 11 500 kro-

nor, vartill riksdagen redan lämnat sitt medgivande — ytterligare 15 500 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för statskontoret uppförda anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal må under budgetåret 1946/47 överskridas med högst 15 500 kronor utöver det genom riksdagens skrivelse den 14 maj 1947, nr 201, medgivna beloppet av 11 500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Erik Skiöld.*

---



## Bilaga 4.

**Egentliga statsutgifter.****Åttonde huvudtiteln.**

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

**Närvarande:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

**E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.**

[1.] **41. Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm.** För fördelningen av driftkostnaderna vid allmänna barnbördshuset i Stockholm mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting gälla sedan den 1 juli 1946 enligt därom träffat avtal nya, av 1945 års riksdag godkända grunder (se 1945 års åttonde huvudtitel, punkt 89 s. 214 ff. och riksdagens skrivelse nr 8, punkt 90). De nya grunderna äro avsedda att tillämpas intill dess den vid allmänna barnbördshuset bedrivna undervisningen överflyttas till en planerad ny klinik vid Sabbatsbergs sjukhus (jfr propositionen 1945:102). Denna överflyttning har beräknats komma att äga rum år 1949. Enligt det nya avtalet svarar staten — förutom för det sedvanliga statsbidraget till driften av förlossningsanstalter — helt för lönekostnaderna för läkarpersonalen samt därtöver för 15 procent mot tidigare 50 procent av de driftkostnader i övrigt, som icke täckas av inkomster i form av nyssnämnda statsbidrag, legosängsavgifter och vinst från polikliniken. Den enskilda avdelningen finansieras helt genom erlagda vårdavgifter. Med tillämpning av nämnda avtalsbestämmelser har statens bidrag till barnbördshuset för innevarande budgetår beräknats till 343 000 kronor, vilket belopp anvisats som obetecknat anslag, som alltså icke må överskridas.

Lönerna för barnbördshusets befattningshavare — med undantag för läkarlönerna, för vilka gäller särskild reglering — utgå enligt de grunder, som gälla vid Stockholms stads sjukhus. Direktionen över allmänna barnbördshuset äger enligt det av Kungl. Maj:t fastställda reglementet för sjukhuset att inom de gränser, som betingas av givna anslag och i övrigt förefintliga tillgångar, bestämma avlöningsförmånerna för annan personal än läkare.

I skrivelse den 19 februari 1947 har *direktionen* hemställt om anvisande för innevarande budgetår av ett tilläggsanslag av 38 070 kronor för genomförande av vissa löneförbättringar åt befattningshavare vid barnbördshuset. Av direktionens framställning inhämtas i huvudsak följande.

L ä k a r p e r s o n a l e n. Från och med budgetåret 1944/45 erhöles underläkarna vid allmänna barnbördshuset sådan löneförbättring, som samtidigt genomfördes vid vissa andra undervisningssjukhus i Stockholm (se 1944 års åttonde huvudtitel punkterna 71 och 82). Som villkor för löneförbättringen för underläkarna vid barnbördshuset skulle gälla, att ifrågavarande läkare icke i vidare mån än motsvarande läkare vid karolinska sjukhuset uppbure särskild ersättning för intyg, poliklinikavgifter m. m.

Sedan ifrågavarande löneförbättring genomfördes, ha underläkarna vid karolinska sjukhuset från och med den 1 juli 1946 kommit i åtnjutande av dels ett provisoriskt lönetillägg av 660 kronor per år och dels en provisorisk löneförstärkning av 1 500 kronor per år (utan rörligt lönetillägg), varjämte andre underläkare uppflyttats till förste underläkare i lönegraden Ex 23 och tredje underläkare till andre underläkare i lönegraden Ex 21. Vidare ha numera samtliga underläkare vid karolinska sjukhusets kvinnoklinik erhållit ställning såsom förste underläkare i lönegraden Ex 23.

De vid barnbördshuset tjänstgörande underläkarna, av vilka två äro förste underläkare, två andre underläkare och två tredje underläkare ha anhållit, dels att komma i åtnjutande av samma arvodesförmåner och tjänsteställning som underläkarna vid karolinska sjukhusets kvinnoklinik med retroaktiv beräkning från och med den 1 juli 1946, dels att de förändringar, som framdeles eventuellt komma att vidtagas i anställningsvillkoren för underläkarna vid karolinska sjukhusets kvinnoklinik, automatiskt måtte genomföras även för underläkarna vid barnbördshuset.

Enär kraven på underläkarnas kompetens måste ställas lika högt vid allmänna barnbördshuset som vid karolinska sjukhuset, finner direktionen underläkarnas framställning vara värd allt stöd. Direktionen har också i den senast avlämnade petitaskrivelsen, avseende budgetåret 1947/48, beräknat anslag för såväl provisoriskt lönetillägg som provisorisk löneförstärkning samt för uppflyttning av två andre underläkare från lönegrad Ex 22 till Ex 23 under benämningen »förste underläkare» och för två tredje underläkare från lönegrad Ex 18 till Ex 21 under benämningen »andre underläkare», allt i anslutning till vad departementschefen anfört i propositionen 1946: 273.

Den av barnbördshusets sex underläkare nu påyrkade uppflyttningen av de två lägst avlönade underläkarna till samma lönegrad som den för förste underläkare gällande, d. v. s. till lönegrad Ex 23, var vid tidpunkten för det senaste budgetförslaget uppgörande icke aktuell, enär direktionen då icke ägde kännedom om att sådan uppflyttning skett vid karolinska sjukhuset. Direktionen får dock även i denna del biträda underläkarnas framställning, enligt vilken samtliga sex underläkare anses böra erhålla tjänsteställning som »förste underläkare» med placering i lönegrad Ex 23, ävensom tillstyrka att



samtliga uppflyttningar samt höjning av fyllnadsarvodet måtte få ske med tillämpning från och med den 1 juli 1946.

Direktionen har sig bekant, att lönefrågan och därmed i samband stående spörsmål angående intygsersättning m. m. beträffande underläkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet ännu icke erhållit någon slutgiltig lösning. Direktionen förutsätter, att, eftersom barnbördshusets underläkare i arvodeshänseende jämförts med underläkarna vid karolinska sjukhuset, samma bestämmelser angående intygsersättningar m. m. som vid detta sjukhus skola tillämpas vid barnbördshuset jämväl i fortsättningen. Direktionen förutsätter också, att erforderliga mindre ändringar av arvodesbeloppen, rörligt tillägg etc. kunna av direktionen genomföras utan Kungl. Maj:ts godkännande, för den händelse löneutvecklingen vid karolinska sjukhuset kommer att giva anledning därtill.

Merkostnaden för de föreslagna löneförbättringarna beräknas för innevarande budgetår uppgå till 19 044 kronor, vilket belopp enligt gällande avtal helt skall bestridas med statsmedel.

Personal, som icke avlönas enligt kollektivavtal. I fråga om denna personalgrupp påkallas för närvarande inga andra ändringar än de, som äro betingade av det på grund av levnadskostnadernas stegring förhöjda rörliga lönetillägget samt Stockholms stadsfullmäktiges beslut att dels från och med den 1 januari 1947 slopa dessförinnan gällande begränsning av det rörliga lönetillägget, dels att — med tillämpning för stadens vidkommande från och med år 1945 — ändra grunderna beträffande ersättning för nattjänstgöring åt sjuksköterske- och barnmorskepersonal.

Merkostnaden för höjningen av det rörliga lönetillägget kan för tiden den 1 januari—den 30 juni 1947 beräknas till 9 000 kronor. Den förhöjda kompensationen för sjuksköterskors och barnmorskors nattjänstgöring, vilken kompensation enligt direktionen icke bör utgå för längre tid tillbaka än från och med den 1 juli 1946, kan för innevarande budgetår beräknas föranleda en merkostnad av 3 000 kronor.

Enär statens bidrag till barnbördshusets driftkostnader från och med den 1 juli 1946 utgör 15 procent av de s. k. restkostnaderna plus den på rikspatienterna belöpande andelen (beräknad till 9 procent för 1946/47) av den övriga delen av restkostnaderna, skulle ovanstående merutgifter, sammanlagt 12 000 kronor, medföra, att statens bidrag för budgetåret 1946/47 ökas med 2 718 kronor.

Personal, som avlönas enligt kollektivavtal. Nytt kollektivavtal för personalen vid barnbördshuset träffades under hösten 1946, med verkan retroaktivt från den 1 juli samma år. Då avtalet träffades, hade emellertid det för personalen vid stadens sjukhus gällande avtalet av Stockholms kommunalarbeters samorganisation uppsagts till den 1 januari 1947. På grund härav och för att bringa avtalsperioderna vid barnbördshuset i överensstämmelse med avtalsperioderna vid stadens sjukhus begränsades det nya avtalets giltighetstid till halvåret juli—december 1946. I avtalet upptagna löner överensstämde med dem, som sedan den 1 mars 1946 gällt för motsvarande personal vid Stockholms stads sjukhus. Till den härav föranledda kostnadsökningen — 13 008 kronor för år räknat — kom en ytterligare merkostnad, uppgående till cirka 1 200 kronor för år räknat, till följd av att fem sjukvårdsbiträden genom avtalet uppflyttades i högre lönegrupp. I förhållande till de i direktionens petitaskrivelse den 31 augusti 1945 beräknade kostnaderna för den kollektivanställda personalens avlöning under budgetåret 1946/47 innebar avtalet sålunda en sammanlagd kostnadsökning av 14 208 kronor för år räknat.

Förhandlingar rörande nytt kollektivavtal, som sedan några månader pågått mellan staden och samorganisationen, ha ännu icke lett till någon överenskommelse. Avtalsfrågan vid barnbördshuset vilar i avbidan på resultatet av dessa förhandlingar. Tills vidare utgå alltjämt de löner som gällde under sista halvåret 1946.

Direktionen har beräknat, att ett bifall till samorganisationens senaste förslag för budgetåret 1946/47 skulle betyda en merkostnad av (14 208 + 58 000 =) i runt tal 72 000 kronor i förhållande till den i lönestaten för samma budgetår upptagna kostnaden. Att den på statsverket fallande delen av denna merkostnad eller någon väsentlig del därav skulle kunna bestridas inom ramen för det beviljade statsanslaget är knappast sannolikt. Det är för närvarande omöjligt att förutsäga, huruvida de av samorganisationens senast föreslagna löneförhöjningarna komma att godkännas av staden. I varje fall torde man emellertid få räkna med en högst avsevärd höjning av nu utgående löner med tanke på den löne reglering, som från den 1 januari 1947 genomförts vid landstingens sjukhus, och de löner som inom en nära framtid komma att tillämpas för bl. a. den statsanställda sjukhuspersonalen. Direktionen anser sig därför redan nu böra äska tilläggsanslag för innevarande budgetår jämväl med hänsyn till de föreslagna löneförbättringar, för vilka här senast redogjorts. För det fall att lönerna vid den slutliga överenskommelsen komma att avvika från dem direktionen räknat med, kan den på statsverket fallande delen av skillnaden i varje fall icke bli synnerligen stor. Staten bidrager nämligen även i fråga om dessa kostnader med 15 procent av de s. k. restkostnaderna plus den på rikspatienterna belöpande andelen (9 procent) av den övriga delen av restkostnaderna. Med angivna beräkningsgrund skulle statens bidrag till ovanstående merutgifter, 72 000 kronor, utgöra 16 308 kronor.

Statens bidrag till de ökade lönekostnaderna för de olika personalkategorierna skulle alltså för budgetåret 1946/47 utgöra

För läkare .....	kronor	19 044
För befattningshavare, som icke avlönas enligt kollektivavtal .....	»	2 718
För befattningshavare, som avlönas enligt kollektivavtal ..	»	16 308

Summa kronor 38 070.

Departements-  
chefen.

Såsom i ärendet framhållits ha underläkarna vid allmänna barnbördshuset enligt beslut vid 1944 års riksdag i lönehänseende jämställts med underläkarna vid karolinska sjukhuset. Den löneförbättring, som från och med innevarande budgetår genomförts för underläkarna vid sistnämnda sjukhus, bör jämväl komma underläkarna vid allmänna barnbördshuset till del. Då numera samtliga underläkare vid karolinska sjukhusets kvinnoklinik erhållit ställning såsom förste underläkare, torde i enlighet med direktionens förslag även underläkarna vid barnbördshuset böra i lönehänseende jämställas med förste underläkare. Andra befattningshavare vid barnbördshuset än läkare avlönas enligt samma grunder, som Stockholms stad tillämpar beträffande motsvarande personal vid stadens sjukhus. Då barnbördshusets direktion emellertid vid fastställandet av lönerna för personalen reglements enligt har att hålla sig inom ramen för givna anslag, har direktionen nu, eftersom de aktuella löneförbättringarna icke rymmas inom anslaget för innevarande budgetår, sett sig nödsakad att begära ett tilläggsanslag för mötande av de

stegrade löneutgifterna. Ett tillmötesgående av denna framställning lär endast vara en konsekvens av statsmakternas tidigare ställningstagande. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att ett anslag till ytterligare bidrag till allmänna barnbördshuset anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Tilläggsanslaget torde böra uppföras med 38 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att direktionen för allmänna barnbördshuset, sedan frågan om anslag till bidrag till barnbördshuset för budgetåret 1947/48 redan underställts riksdagen, gjort framställning om ytterligare bidrag till barnbördshuset för nästa budgetår med hänsyn till de ökade lönekostnaderna. Till denna fråga torde jag framdeles få återkomma.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av ..... kronor 38 000.

### G. Skolöverstyrelsen.

[2.] **Skolöverstyrelsen: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för skolöverstyrelsen är upptagen en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 266 700 kronor. Kungl Maj:t har bemyndigat överstyrelsen att överskrida denna anslagspost *dels* enligt beslut den 28 juni 1946 med högst 20 000 kronor för förstärkning av amanuens- och biträdespersonalen inom överstyrelsen i anledning av riksdagens beslut om anordnande av skolmåltider, *dels ock* enligt beslut den 2 maj 1947 med ytterligare högst 41 100 kronor för ersättning till vikarier.

I skrivelse den 19 mars 1947 har *skolöverstyrelsen* hemställt om bemyndigande att överskrida ifrågavarande anslagspost med, såvitt nu är i fråga, ytterligare i runt tal 63 000 kronor. Överstyrelsen har därvid anfört huvudsakligen följande.

I avsevärd grad belastas anslagsposten till följd av att nya och starkt utvidgade arbetsuppgifter för överstyrelsen nödvändiggjort anställande av ytterligare personal. Dessa arbetsuppgifter äro huvudsakligen de, som sammanhånga med den betydande ansvällningen av antalet skolbyggnadsärenden. Enbart avlöande av extra föredragande av dessa ärenden beräknas komma att draga en kostnad av sammanlagt omkring 14 000 kronor.

Till avlöning åt extra föredragande å läroverksavdelningen beräknas komma att åtgå omkring 3 100 kronor.

Extra arbetshjälp i samband med anordnande av centralt ansökningsförfarande vid folkskoleseminarierna har dragit en kostnad av 1 924 kronor.

Det återstående medelsbehovet har sin grund däri, att överstyrelsen nödgats för avarbetande av förefintlig balans i fråga om arbetsuppgifter och till undvikande av försening vid avgörandet av ärenden av annat slag än de tidigare nämnda anställa ytterligare extra personal. Sålunda har för arbetet på skolöverläkarens rotel antagits en extra amanuens och för den administrativa avdelningen ett extra kontorsbiträde. Telefonväxels starka belastning har nödvändiggjort anställande av en extra telefonist och det ökade

arbetet på kamrerarkontoret av en extra tjänsteman. Beträffande läroverksavdelningen har särskilt gjort sig gällande behov av ny arbetskraft för upprättande av meritöversikter för lärare, och i fråga om folkskolavdelningen har den starkt utvidgade seminarieorganisationen och inspektionen över sinnesslöundervisningen krävt förstärkning av kanslipersonalen.

Det förtjänar i detta sammanhang framhållas, att de diarietförda ärendenas antal utgjorde under tiden den 1 juli 1945—den 28 februari 1946 21 326 och den 1 juli 1946 — den 28 februari 1947 25 053.

*Departements-  
chefen.*

Jag erinrar om att jag vid anmälan i propositionen nr 205 av frågan om skolöverstyrelsens anslagsbehov för nästa budgetår ansett mig böra förordna en väsentlig förstärkning av överstyrelsens personalorganisation för att därmed tillgodose det stegrade behov av arbetskraft för skilda uppgifter, som den fortgående ökningen av överstyrelsens verksamhet medfört. Emellertid ha, såsom av den lämnade redogörelsen framgått, förhållandena redan innevarande budgetår framvingat vissa åtgärder för en förstärkning av personalen. Därigenom ha vissa särskilda kostnader uppstått, vartill hänsyn icke tagits vid icke-ordinariepostens beräkning. Jag anser mig med hänsyn till vad överstyrelsen anfört icke böra framställa någon anmärkning mot den vidtagna personalförstärkningen, vilken nödvändiggör ett överskridande av icke-ordinarieposten med i runt tal 63 000 kronor utöver vad Kungl. Maj:t redan medgivit. Härtill torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för skolöverstyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må i enlighet med vad jag i det föregående förordnat för budgetåret 1946/47 överskridas med högst 63 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Åke Bruhn-Möller.*

## Bilaga 5.

**Egentliga statsutgifter.****Nionde huvudtiteln.**

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

**Närvarande:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

T. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Danielson, anmäler här-  
efter under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga stats-  
utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför där-  
vid följande.

**G. Lanthushållning i allmänhet.**

[1.] 58. **Bidrag till ersättning för genom jordras vid Lidan förorsakade skador m. m., reservationsanslag.** Natten till den 2 februari 1946 inträffade vid Sköttorps egendom i Järpås socken, Skaraborgs län, en omfattande naturkatastrof genom ett stort jordras några hundra meter söder om nämnda egendoms byggnader. Jorden på ett halvcirkelformigt, omedelbart intill ån Lidans västra strand beläget område — omfattande enligt uppgift cirka 4 hektar åker och 3 hektar skogs- och betesmark — rasade därvid ned och bildade en stor grop med påföljd att Lidans strömfåra på en sträcka av cirka 800 meter fylldes med blålera, uppblandad med nedrasade, uppryckta och delvis bortförda större träd. Den härigenom åstadkomna uppdamningen medförde att vattnet i Lidan undan för undan steg och översvämmade intill ån belägna marker, varvid stora skador uppstodo såväl å jordbruksfastigheter som å industrianläggningar.

Under tiden 2 februari—18 mars 1946 bedrevs under länsstyrelsens överinseende samt med vägdirektören som platsbefäl och arbetsledare ett omfattande och ihärdigt arbete i forcerat tempo för att söka eliminera och motverka skadeverkningarna av raset. Då arbetets brådskande art och nödvändigheten att avvärja befarade katastrofer krävde insättande av stora manskapsstyrkor,

fann sig länsstyrelsen därvid bland annat nödsakad att rekquirera militär och hemvärn. Betydande skador torde nämligen ha inträffat, därest fördämningen hastigt genombrutits och vattenmassorna strömmat ned mot staden Lidköping. På länsstyrelsens anmodan biträdde även Järpås brandkår för utförande av visst arbete.

I skrivelse den 7 maj 1946 — huvudsakligen innehållande en redogörelse för händelserna i samband med ifrågavarande jordras — har *länsstyrelsen i Skaraborgs län* hemställt om anvisande av medel till täckande av kostnaderna för nyssnämnda av militär, hemvärn och brandkår utfört arbete, vilka kostnader enligt vid skrivelsen fogade, vederbörligen attesterade räkningar uppgingo till sammanlagt 8 788 kronor 41 öre. Länsstyrelsen har i sin skrivelse tillika meddelat, att styrelsen utsett tre sakkunniga personer för verkställande av undersökning och uppskattning av de till följd av raset och den därav föranledda fördämningen uppkomna skadornas art, ungefärliga omfattning och värde.

De sålunda utsedda värderingsmännen ha den 17 december 1946 till länsstyrelsen inkommit med instrument över av dem verkställd uppskattning av ifrågavarande skador, i anledning varav länsstyrelsen anmodat vederbörande landsfiskaler att verkställa utredning och avgiva yttrande rörande de skadelidandes inkomst- och förmögenhetsförhållanden.

Med överlämnande av uppskattningsinstrumentet samt yttranden av landsfiskalerna i Skånings, Leckö och Kinne distrikt ävensom övriga ärendet tillhörande handlingar, har *länsstyrelsen* i skrivelse den 22 februari 1947 hemställt, att ersättning av statsmedel enligt närmare föreslagna grunder måtte tillerkännas vissa i en vid skrivelsen såsom bilaga fogad förteckning angivna enskilda personer, vilka genom jordrasen och den därpå följande översvämningen åsamkats ekonomiska förluster. De av länsstyrelsen föreslagna ersättningsbeloppen, vilka framgå av sagda förteckning, uppgå sammanlagt till 5 921 kronor. Med förmälan att det kunde tänkas att någon ytterligare skadelidande komme att anmäla sig eller att något synnerligt skäl bleve anfört till stöd för en höjning i enskilt fall av den av länsstyrelsen sålunda föreslagna ersättningen, har emellertid länsstyrelsen hemställt att till styrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål måtte ställas ett belopp av 7 000 kronor.

Beträffande antalet enskilda skadelidande samt skadornas omfattning och beräknade värde framgår av uppskattningsinstrumentet och landsfiskalernas yttranden bland annat följande.

De å jordbruksfastigheterna förorsakade till sammanlagt 26 415 kronor beräknade skadorna, varigenom nitton enskilda åsamkats ekonomisk förlust, bestodo, med undantag av det egentliga rasområdet, huvudsakligen däri att vissa lägre belägna områden — sammanlagt omkring 0,83 hektar åker och äng samt 6,18 hektar betesmark — permanent satts under vatten. Därjämte hade skador i vissa fall uppstått å byggnader och växande gröda. Med undantag av två större egendomar utgjordes de skadade jordbruken av småbruk och familj jordbruk. I ersättningsbeloppen för marken, som enligt uppgift

upptagits till nyttjandevärdet, vore inberäknad ersättning för flyttning och nyuppsättning av stängsel m. m.

Vad anginge uppskattade värdet av de å industrianläggningar förorsakade skadorna, sammanlagt 259 455 kronor, belöpte sig endast en mindre del å en enskild person, nämligen 1 105 kronor, utgörande huvudsakligen förlorad arbetsinkomst, medan återstoden avsåge skada å ett kraftverk, vilket vid tidpunkten för raset ägdes av ett aktiebolag.

I fråga om de skadelidande personernas ekonomiska ställning torde få hänvisas till vad handlingarna i ärendet därom innehålla. Här torde beträffande nämnda förhållanden endast få anföras följande. Genom den av vederbörande landsfiskaler verkställda utredningen ha införskaffats uppgifter angående de skadade fastigheternas taxeringsvärden — i flertalet fall jämväl arealer fördelade på olika ägoslag — de skadelidandes behållna förmögenhet enligt år 1946 avlämnad självdeklaration samt andra förhållanden, som kunna inverka på vederbörandes ekonomiska ställning såsom inkomst av jordbruk, försörjningsplikt m. m. Den behållna förmögenheten för de i länsstyrelsens förenämnda förteckning upptagna personerna understeg i nio fall 5 000 kronor samt uppgick i fem fall till mellan 5 000—20 000 kronor och i fem fall till över 20 000 kronor. Beträffande en av de skadelidande saknas uppgift angående behållen förmögenhet.

Länsstyrelsen har i skrivelsen den 22 februari 1947 beträffande de av styrelsen föreslagna ersättningsbeloppen anført i huvudsak följande.

I fem fall har länsstyrelsen ansett ersättning icke böra tillerkännas vederbörande, på grund av att en var av dem antingen har god ekonomi eller lidit skada av mycket obetydlig storlek. Beträffande åter sex andra skadelidande har skadan — utan att framstå såsom särskilt tyngande — dock medfört förlust för vederbörande, vars ekonomi i dessa fall ej är varken direkt svag eller särskilt god. Med hänsyn emellertid till att samtliga företagare helt oförskyllt drabbats av dessa, av en naturkatastrof förorsakade skador, vill länsstyrelsen ifrågasätta, om ej anledning finnes att för denna mellangrupp lämna något mindre ersättningsbelopp, som enligt vad framgår av förteckningen upptagits till 10 å 20 procent av den uppskattade skadan. Härefter kommer en grupp av fyra personer, vilka befinna sig i relativt små ekonomiska omständigheter, men där å andra sidan skadans omfattning är jämförelsevis begränsad, och har länsstyrelsen ansett skäligt att för denna grupp föreslå ersättning med 50 procent av skadebeloppet. Slutligen upptager förteckningen fem skadelidande med svag ekonomi och relativt stor åsamkad skada, i vilka fall det synes befogat med större ersättningsbelopp, förslagsvis 75 å 90 procent av det uppskattade skadebeloppet.

I ärendet ha yttranden avgivits av *statskontoret*, *riksräkenskapsverket* och *statens livsmedelskommission*, vilka samtliga tillstyrkt den av länsstyrelsen gjorda framställningen. Livsmedelskommissionen, som i sitt yttrande erinrat om de grunder enligt vilka statshjälp tidigare utgått i anledning av översvämningsskador förorsakade av regn under hösten 1945 (prop. nr 389; r. skr. nr 611) — ersättning med i regel högst hälften av skadebeloppet eller avskrivningslån till högst 50 procent av skadornas beräknade värde — har bland

annat anfört följande. Då den nu ifrågavarande naturkatastrofen uppenbarligen icke kunnat förutses av de skadelidande jordbrukarna, torde icke heller samma, relativt stränga regler i fråga om jordbrukarnas självrisk här behöva tillämpas, som de vilka fastställts beträffande nyssnämnda regnskador. De vid Lidan uppkomna skadorna voro vidare i huvudsak av sådan natur — jordras samt mera permanent översvämmning — att de icke kunde afhjälpas till rimliga kostnader, varför statshjälp därför icke lämpligen kunde utgå i form av lån, avsedda att avskrivas i den mån skadad egendom återställdes i ursprungligt skick.

*Departementss-  
chefen.*

Såsom framgår av det föregående förorsakades genom raset vid Lidan och den därav uppkomna fördämningen stora skador såväl å jordbruksfastigheter som industrianläggningar. Därest de av länsstyrelsen i anledning av katastrofen vidtagna åtgärderna icke kommit till stånd med den snabbhet och i den utsträckning som skett, torde emellertid skador av betydligt större omfattning ha uppkommit.

Mot länsstyrelsens framställning om medel till täckande av vissa utgifter för anlitat hjälpmanskap har jag intet att invända, närmast med hänsyn till nödvändigheten av snabba och omfattande hjälpåtgärder omedelbart efter katastrofen.

Vad därefter angår framställningen om bidrag till vissa enskilda personer för av dem lidna ekonomiska förluster anser jag i likhet med länsstyrelsen att ersättning av statsmedel bör utgå i vissa fall. Genom den av länsstyrelsen föranstaltade uppskattningen av skadorna har framkommit dels att de skadade jordbruken huvudsakligen äro småbruk eller familjebbruk, dels att av skadorna å industrianläggningar endast en mindre del avser skador å enskild person tillhörig egendom. Med hänsyn både till att möjligheter icke torde ha funnits att förebygga skadorna och till vad i ärendet upplysts angående de skadelidandes ekonomiska förhållanden, synes det mig sålunda rimligt att staten bisträcker dem som drabbats hårdast av jordraset. Jag torde i detta sammanhang få erinra att även vid andra tillfällen, då jämförbara katastrofer inträffat i form av översvämnings-, regn- och hagelskador, bidrag lämnats av statsmedel för täckande av åsamkade förluster.

Beträffande grunderna för det ifrågasatta statsunderstödet kan jag emellertid icke helt ansluta mig till vad länsstyrelsen i detta hänseende föreslagit. Jag anser nämligen att ersättning i regel endast bör utgå i de fall där länsstyrelsen föreslagit en ersättning motsvarande 50 procent eller mera av den uppskattade skadans värde. I de fall där länsstyrelsen föreslagit en ersättning av 10 å 20 procent av den uppskattade skadan anser jag sålunda, att bidrag i regel icke äro erforderliga med hänsyn till relationen mellan skadornas omfattning och vederbörandes ekonomiska förhållanden.

Med utgångspunkt från dessa beräkningsgrunder för lämnande av understöd synes kunna antagas, att ett belopp av i runt tal 5 400 kronor blir erforderligt för ändamålet. Då jag emellertid icke har något att invända mot länsstyrelsens framställning att medel samtidigt även beräknas för den hän-



delse ytterligare personer skulle befinnas böra erhålla ersättning för lidna skador eller bidragsbeloppet beträffande någon av nu ifrågavarande skadelidande skulle befinnas böra utgå med högre belopp, torde såsom bidrag till ersättning för i anledning av jordrasen uppkomna skador böra beräknas ett belopp av i runt tal 6 500 kronor. Såsom jag nyss berört bör till täckande av kostnaderna för efter rasen anlitad hjälpmanskap anslås ett belopp av i runt tal 8 800 kronor. Ett anslag av  $(6\,500 + 8\,800 =)$  15 300 kronor synes därför böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47. Anslaget, som bör benämnas Bidrag till ersättning för genom jordras vid Lidan förorsakade skador m. m., synes böra givas karaktär av reservationsanslag. Därest riksdagen skulle bifalla förevarande framställning, torde det sedermera få ankomma å Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter beträffande grunderna för dispositionen av anslaget, vilket synes böra fördelas genom länsstyrelsens försorg.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ersättning för genom jordras vid Lidan förorsakade skador m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 15 300.

## N. Diverse.

[2.] **13. Extra utgifter, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 70 000 kronor. Då från budgetåret 1945/46 fanns en reservation å anslaget av 10 005 kronor 47 öre, utgjorde det vid ingången av budgetåret 1946/47 disponibla beloppet 80 005 kronor 47 öre.

I samband med äskande av medel för ändamålet för nästa budgetår (1947 års statsverksproposition, bilaga 11, punkt 249) anförde jag, att man med hänsyn bland annat till de förbättrade möjligheterna till förbindelser med utlandet på jordbrukets och skogsbrukets områden och i samband därmed återupptagandet av det internationella samarbetet torde kunna emotse stegrade krav på förevarande anslag. Jag framhöll tillika, att under dessa omständigheter en höjning av anslaget till 100 000 kronor syntes vara erforderlig för nästa budgetår.

Redan under innevarande budgetår ha emellertid de förbättrade utlandsförbindelserna ställt tidigare stora och tidigare icke emotsedda krav på förevarande anslag bland annat i samband med deltagande i av Food and Agriculture Organisation (FAO) anordnade konferenser, varför tillgången på medel till extra utgifter visat sig alltför knapp. Enligt erhållna uppgifter, avseende den 21 mars 1947, hade till och med nämnda dag anvisats sammanlagt 46 295 kronor 17 öre; anvisat men ej utanordnat belopp den 30 juni 1946 utgjorde 28 922 kronor, varjämte för medaljer bör beräknas ett belopp av 1 500 kronor.

Anslaget hade tillgodoförts inkomster å 4 060 kronor 60 öre. Å anslaget återstod således odisponerat ett belopp av (80 005: 47 — 46 295: 17 — 28 922 — 1 500 + 4 060: 60 =) 7 348 kronor 90 öre.

Av de under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår meddelade anvisningarna från förevarande anslag kunna sammanlagt i runt tal 30 000 kronor beräknas ha avsett utgifter för resor till utlandet. Frågan om anvisande av ytterligare medel för sådana resor torde även under den återstående delen av budgetåret bliva aktuell.

En förstärkning av anslaget torde vara erforderlig, då vad som för närvarande återstår å anslaget även med iakttagande av stor försiktighet vid beslut rörande utgifter från detsamma uppenbarligen ej är tillräckligt. Med beaktande av belastningen å anslaget under den hittills förflutna delen av budgetåret synes ett ytterligare belopp av lägst 20 000 kronor behövas.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag*  
av ..... kronor 20 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:  
*Benno Gårdsten.*

## Bilaga 6.

**Egentliga statsutgifter.****Tionde huvudtiteln.**

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

## Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Gjores, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

**D. Sjöfart och handel.**

[1.] **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** För ifrågavarande ändamål har ett reservationsanslag under en följd av år varit uppfört i riksstaten under tionde huvudtiteln. Vid skilda tillfällen ha över anslaget anvisats medel för anläggande av s. k. riktade radiofyrrar. Sålunda ha medel ställts till lotsstyrelsens förfogande för byggande av följande fyrrar av detta slag, nämligen för budgetåret 1939/40 i Öregrund och vid Söderarmsleden, för budgetåret 1942/43 vid Norrbyskären söder om Umeå samt för budgetåret 1943/44 vid Häl-singborg och på grundbanken Utgrunden i Kalmarsund. Kostnaderna för de olika anläggningarna beräknades till respektive 37 000, 51 000, 55 000, 55 000 och 40 000 kronor. Av fyrrarna ha de två förstnämnda färdigställts. För fyren vid Norrbyskären ha utförts vissa förberedelsearbeten av mindre omfattning, medan några åtgärder icke vidtagits beträffande utbyggnaden av de övriga fyrrarna.

I skrivelse den 2 april 1947 har *lotsstyrelsen* hemställt om medgivande att låta förflytta radiofyren i Öregrund till Djurstens fyrplats, belägen strax norr om Öregrund, att indraga den vid Söderarmsleden anordnade radiofyren, därvid den för denna radiofyr anskaffade materielen enligt lotsstyrelsens bestämmande skulle tagas i anspråk för andra fyranläggningar, i förs-

ta hand för en riktad radiofyr på Utgrunden, att i stället för en riktad radiofyr vid Norrbyskären anordna en cirkulär radiofyr vid Bjuröklubbs fyrplats, belägen sydost om Skellefteå, samt att i stället för en riktad radiofyr vid Hälsingborg anordna en cirkulär eller eventuellt en kombinerad cirkulär och riktad radiofyr därstädes.

Till stöd för framställningen anför lotsstyrelsen, att omfattande och mycket ingående försök med de riktade radiofyrarna i Öregrund och vid Söderarmsleden ävensom med ett flertal andra liknande anläggningar numera visat, att radiofyrar av detta slag icke alltid fungerade på ett tillfredsställande sätt även om de uppställts på platser, som med hänsyn till rent yttre omständigheter kunde förmodas vara lämpade för ändamålet. Svårigheterna härutinnan vore av två huvudslag. Den ena svårigheten betingades därav, att den linje, som radiofyren angåve, pendlade på sådant sätt att den alltid föredde smärre, men stundom — med oregelbundna mellanrum — större riktningssvariationer. På grund härav kunde man överhuvud taget icke nyttja riktade radiofyrar för att utmärka alltför trånga farleder. Den andra svårigheten innebure, att på vissa platser en eller flera ytterligare riktningsslinjer uppträdde vid sidan av den önskade. Där så vore förhållandet kunde självfallet riktade radiofyrar icke användas.

Av en av styrelsen lämnad redogörelse för de olägenheter, som sålunda gjort sig gällande på de platser där ifrågakvarande fyrar uppförts eller avsetts att uppföras, framgår bland annat följande.

Vid Öregrund äro svårigheterna begränsade till de nämnda variationerna hos kurslinjeriktningen. Dessa variationer kunna icke tolereras med den nuvarande placeringen av radiofyren. Under år 1946 utförda prov visa emellertid, att Djurstens fyrplats är lämplig såsom station för en radiofyr. Radiofyren kan efter en förflyttning dit fylla i det närmaste samma uppgifter, som ursprungligen förväntades med nuvarande placering. Leverantören av fyrmaterielen har utfäst sig att ombesörja överflyttning av apparaturen utan kostnad för lotsverket. — Vid prov med radiofyren vid Söderarmsleden har konstaterats, att kurslinjen inom ett begränsat men betydelsefullt område längs farleden icke är entydig. Detta i förening med den omständigheten, att det fria farvattnet längs kurslinjen icke har en bredd, som omsluter de oundvikliga variationerna hos kurslinjeriktningen, innebär, att radiofyren icke kan användas på sin nuvarande plats. Enligt vad utförda prov utvisa, skulle radiofyren dock kunna användas efter förflyttning till en plats längre ut i farleden än den nuvarande. Av kostnadsskäl samt med hänsyn till att åtminstone den viktigaste sjöfarten på Söderarmsleden — den reguljära finlandstrafiken — inom en icke avlägsen framtid kan beräknas komma att använda radar för navigering i tjocka, bör emellertid radiofyren icke flyttas till annan plats i Söderarmsleden utan nedläggas. — Rörande radiofyren vid Norrbyskären, vilken skulle utmärka ett avsnitt av farleden genom Östra Kvarken, är att nämna, att förutsättningar och naturförhållanden därstädes äro av sådan art, att man efter numera vunnna erfarenhet icke kan förvänta tillfredsställande funktion hos en för denna farled anordnad riktad radiofyr. Men även om ett nöjaktigt resultat skulle kunna uppnås, så har ändock frågan om radiofyrens utbyggnad numera kommit i ett nytt läge med anledning av de under kriget utvecklade navigeringssystemen av radioteknisk natur. De nya navigeringsmedlen kunna för

just de fartyg, vilka representera huvuddelen av sjötrafiken genom Östra Kvarken, beräknas giva avsevärt bättre ledning än den riktade radiofyren skulle kunna göra. Radiofyren vid Norrbyskären bör därför icke utbyggas utan bör i stället en cirkulär radiofyr anordnas vid Bjuröklubbs fyrplats. En vid denna fyrplats anordnad cirkulär radiofyr skulle komma att utgöra ett mycket gott och önskvärt tillskott till säkerhetsanordningarna för sjöfarten i Bottenviken. — Prov, som utförts vid Hälsingborg, utvisa, att den planerade riktade radiofyren därstädes icke kan anordnas till följd av att flertydiga kurslinjer där uppträda. I utbyte mot den riktade radiofyren bör emellertid en cirkulär radiofyr av mindre räckvidd anordnas i Hälsingborg. Erfarenheterna från de stränga vintrarna under de senaste åren ha nämligen klart visat, att en sådan fyr skulle bli av mycket stort värde särskilt vintertid, då i norra Öresund befintliga fryskepp måste indragas. Dessutom skulle radiofyren även under normala förhållanden bli ett gott hjälpmedel för navigeringen i dessa farvatten under mindre goda siktförhållanden. — Vad slutligen angår Utgrunden visa företagna prov, att en därstädes anordnad riktad radiofyr kan lämna tillfredsställande resultat. Denna radiofyr bör därför utbyggas. Härvid skulle vissa delar av apparatutrustningen hos den vid Söderarmsleden anordnade radiofyren kunna komma till användning. Återstoden av denna utrustning kan till större delen utnyttjas vid framtida elektrifieringsarbeten av annan art inom fyrväsendet.

Styrelsen framhåller, att de med genomförandet av styrelsens förslag förenade kostnaderna kunde rymmas inom ramen av vissa befintliga reservationer å anslag, som beviljats till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Dessa reservationer, som uppginge till sammanlagt 105 000 kronor, hade uppstått till följd av att de riktade radiofyrarna vid Norrbyskären och Hälsingborg icke blivit utbyggda.

På de av lotsstyrelsen angivna skälen tillstyrker jag, att de föreslagna arbetena utföras. För arbetena bör förut angivna behållning å 105 000 kronor disponeras. Härför torde emellertid riksdagens medgivande böra inhämtas. *Departements-  
chefen.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att de kostnader, som äro förenade med de av mig i det föregående tillstyrkta arbetena, må bestridas av medel, som under reservationsanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisats för anläggande av riktade radiofyrar vid Norrbyskären och Hälsingborg.

## F. Diverse.

[2.] **4 a. Bidrag till anordnande av den åttonde internationella rationaliseringskongressen.** Le Comité International de l'Organisation Scientifique (CIOS) har alltsedan sin tillkomst år 1924 hållit internationella kongresser vart annat eller vart tredje år för diskussion av vunna erfarenheter beträffande rationell organisation samt av frågan om hur dessa erfarenheter

bäst borde utnyttjas inom olika verksamhetsområden såsom handel, industri, jordbruk och hemvård samt civilförvaltning. Den senaste kongressen hölls i Washington år 1938. Därvid uppdrogs åt Svenska nationalkommittén för rationell organisation att ordna den åttonde internationella rationaliseringskongressen i Stockholm år 1941. Förberedelser vidtogos omedelbart, och den 21 januari 1939 beviljade Kungl. Maj:t ett anslag från lotterimedelsfonden å 15 000 kronor såsom bidrag till täckande av kostnaderna för kongressen, varjämte ett ytterligare bidrag å samma belopp ställdes i utsikt. Omkring 600 utlänningar avsågos skola delta i den planerade kongressen. Denna uppsköts emellertid på grund av kriget, och nationalkommittén återbetalade det erhållna bidraget till statskontoret.

I skrivelse den 24 april 1947 har *Svenska nationalkommittén för rationell organisation* upplyst, att kommittén erhållit förnyat uppdrag att anordna kongressen. Denna skulle hållas i Stockholm den 2—10 juli 1947, och mellan 800 och 850 utländska delegater beräknades komma att delta däri. Nationalkommittén har vidare anhållit om statsbidrag till anordnande av kongressen samt därvid anfört följande.

Kongressens ändamål är främst att bereda möjlighet för personer i ledande ställning från olika länder att träffas och utbyta idéer och erfarenheter beträffande de framsteg, som rationell organisation (management) gjort sedan 1938, samt att studera hur vunna erfarenheter bäst kunna utnyttjas för att bidraga till åstadkommandet av en högre levnadsstandard.

De ämnen, som komma att behandlas vid kongressen, beröra olika organisations- och driftsområden inom industri och handel, jordbruk, statlig och kommunal förvaltning, kommunikationsväsende, bostadsfrågor och hemarbete. Vid det tredje allmänna sammanträdet, tisdagen den 8 juli, behandlas i två föredrag, gemensamt utarbetade av arbetsgivareföreningen, landsorganisationen och tjänstemännens centralorganisation, det svenska kollektivavtalsystemet och dess resultat.

Till deltagande i kongressen äro inbjudna delegater från över 20 länder. Intresset för kongressen är utomordentligt stort utomlands, och ett stort antal personer måste på grund av bristande utrymmen avvisas. Det statliga intresset är i flera länder mycket stort. Från ett par länder (Norge, Polen, Ungern) har framställning gjorts från statliga institutioner att få sända representanter utöver dem från respektive nationalkommittéer. Den svenska statens intressen med hänsyn till rationell organisation representeras inom Svenska nationalkommittén av Statens organisationsnämnd.

Kongressen kommer utan tvivel att äga stort värde för vårt näringsliv, det må gälla statliga, enskilda eller kooperativa företag, och i all synnerhet därför att många av de frågor, som komma att tagas upp till behandling, äro just nu av särskild betydelse för vårt land. Kongressen kommer även säkerligen att bliva av väsentlig betydelse för svensk export och import, icke minst genom de kontakter, som kunna knytas, ej blott vid själva kongressen utan ock vid de besök vid framstående svenska industrier och andra företag, vilka komma att äga rum under de planlagda studieresorerna efter kongressdagarna i Stockholm.

Nationalkommittén har vidare anfört, att kongressen borde bekostas genom bidrag dels från enskilda företagare och sammanslutningar inom svenskt näringsliv, dels från svenska staten. Kommittén har hemställt om ett statligt

bidrag med 75 000 kronor, motsvarande en femtedel av kostnaderna för kongressens genomförande.

Då den åttonde internationella rationaliseringskongressen kan väntas bli till nytta såväl för det enskilda näringslivet som för statliga företag och organisationer, anser jag det rimligt att staten bidrager till att täcka kostnaderna för kongressen. Det begärda bidragsbeloppet, 75 000 kronor, synes därvid skäligt. Enär medlen böra kunna disponeras av Svenska nationalkommittén för rationell organisation redan före kongressens öppnande, torde de böra anvisas å tilläggsstat II för innevarande budgetår. *Departements-  
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Bidrag till anordnande av den åttonde internationella rationaliseringskongressen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av . . . . kronor 75 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Lennart Kihlstrand.*

---





Bilaga 7.

## Egentliga statsutgifter.

### Tolfte huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under tolfte huvudtiteln hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

[1.] **Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt.** Gällande avlöningsstat för staten pensionsanstalt upptager för avlöningar till icke-ordinarie personal en obetecknad anslagspost å 69 700 kronor. I skrivelse den 2 maj 1947 har statens pensionsanstalt gjort framställning om medgivande att överskrida nämnda anslagspost. Anledningen härtill vore de oförutsedda kostnader, som föranletts av övergången till det nya skatteavdrags-systemet. För fullgörande av de nya arbetsuppgifterna hade pensionsanstalten varit nödsakat att anställa ett flertal tillfälliga biträden samt haft att vidkännas betydande övertidsersättningar till personalen.

Pensionsanstalten anför vidare följande.

Såsom ovan antytts, har övertidsarbete för personalen med anledning av tillämpningen av skatteförfarandet förekommit i stor utsträckning. Betydande svårigheter och tidsödande åtgärder hava varit förenade såväl med den nya hålkortsutrustning, som pensionsanstalten anskaffat för pensionsutbetalningen och skatteredovisningen, som med arbetet att hjälpa pensionärerna till rätta med skattefrågornas ordnande. Detta jämte det förhållandet att erforderlig extra personal tidvis icke stått att erhålla i erforderlig omfattning har nödsakat anstalten att ålägga personalen övertidsarbete både kvantitativt och kvalitativt långt utöver vad som kunnat anses rimligt. Till belysande härav må nämnas, att från tiden kring årsskiftet till utgången av april månad tre av pensionsanstaltens tjänstemän i lönegrad 21 fullgjort utöver den fastställda arbetstiden vardera omkring 500 timmar, ett kanslibi-

träde omkring 450 timmar och vissa kontorsbiträden i medeltal ungefär 280 timmar. Ej sällan har arbetet därjämte skett under hårt pressande förhållanden.

Pensionsanstalten beräknar, att kostnaderna för ifrågavarande tillfälliga personal liksom kostnaderna för övertidsersättningarna komma att medföra en brist å icke-ordinarieposten å omkring 29 000 kronor.

*Departements-  
chefen.*

Övergången till det nya skatteavdragssystemet har visat sig medföra en betydande ökning av arbetsbördan för pensionsanstalten, varför det blivit nödvändigt att anställa ett flertal tillfälliga biträden. Vidare har arbetet för personalen i övrigt blivit betungande, vilket starkt ökat övertidsersättningarna. Detta har medfört att kostnaderna till icke-ordinarie personal icke kunnat hållas inom föreskriven ram. Med anledning härav tillstyrker jag, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens medgivande till att pensionsanstaltens icke-ordinariepost under innevarande budgetår må överskridas med ett belopp, som i överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag torde bära beräknas till 29 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för statens pensionsanstalt uppförda anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal må under budgetåret 1946/47 överskridas med högst 29 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Erik Skiöld.*

*Bilaga 8.*

## **Utgifter för statens kapitalfonder.**

### **Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.**

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

#### **Närvarande:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 och anför därvid följande.

Under den gångna delen av riksdagssessionen ha i olika sammanhang äskats anslag till investeringar å tilläggsstat II till löpande riksstat. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtagas av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande investeringarna å tilläggsstaten.

**Statens affärsverksfonder.** Från statens järnvägars dispositionsanslag ha enligt Kungl. Maj:ts beslut den 9 maj 1947 (jfr prop. 1947/258) bestritts vissa kostnader för anordningar för lastning och lossning av sockerbeter å tillhopa 156 500 kronor. Tidigare för samma ändamål särskilt anvisade investeringsanslag ha avskrivits med 50 procent. Då samma grunder för avskrivning fortfarande böra tillämpas, bör ett särskilt avskrivningsanslag av 78 300 kronor uppföras under rubriken Statens järnvägars dispositionsanslag.

**Statens allmänna fastighetsfond.** Anslaget till värmeledning m. m. i bostadshus vid kolonien Sörbyn å 27 000 kronor torde med hänsyn

till att investeringen icke väsentligt torde höja fastighetsvärdet böra i sin helhet avskrivnas. Anslagen till anordnande av lokaler för Svea hovrätt å 160 000 kronor, till nybyggnad för hovrätten för Västra Sverige å 335 000 kronor, till nybyggnad för hovrätten för Nedre Norrland å 330 000 kronor samt till ombyggnadsarbeten vid kungl. biblioteket å 120 000 kronor torde i enlighet med hittills tillämpade principer böra avskrivnas med 25 procent. Av anslaget till inköp av en fastighet för amerikanska seminariet vid universitetet i Uppsala å 130 000 kronor avse 20 000 kronor markförvärv, för vilket avskrivning icke beräknas. Då avskrivning å sistnämnda anslag i övrigt enligt gällande normer skall ske med 50 procent, torde avskrivningsanslaget böra uppföras med 55 000 kronor. Anslaget till vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna å 215 000 kronor, som avser ytterligare medelsanvisning till vissa ändrings- och reparationsarbeten vid folkskoleseminarierna i Gävle, Karlstad och Uppsala, torde i enlighet med de grunder som tillämpades vid beräkandet av avskrivning för det tidigare under budgetåret anvisade investeringsanslaget för samma ändamål böra avskrivnas med 50 procent av de till 114 000 kronor beräknade kostnaderna för arbetena vid seminariet i Gävle och i övrigt med 100 procent. Avskrivningsanslaget bör sålunda uppföras med 158 000 kronor. Övriga anslag, nämligen till nytt bostadshus vid kolonien Smälteryd å 70 000 kronor, till vissa byggnadsarbeten vid karolinska sjukhuset å 120 000 kronor, till om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Lycksele å 199 000 kronor samt till om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna å 120 000 kronor, torde enligt sedvanliga grunder böra avskrivnas med 50 procent. För investeringsanslaget till nybyggnader för nomadskolorna å 202 000 kronor bör någon avskrivning icke beräknas med hänsyn till att för avskrivningsändamål tidigare avsatta medel finnas disponibla (jfr 1944 års statsverksproposition, kapitalbudgeten, bilaga 6, punkt 8).

Försvarets fastighetsfond och försvarets fabriksfond. Såsom i propositionen nr 137 till årets riksdag föreslagits böra i samband med avvecklingen av för militära ändamål reserverade behållningar å vissa diversemedelstitlar formella avskrivningsanslag å 100 kronor uppföras för avskrivning av de investeringsanslag i försvarets fastighetsfond och försvarets fabriksfond, som vid skilda tillfällen anvisats för utflyttning av Stockholms garnison och ammunitionsfabriken i Marieberg. Kvarstående behållningar å ifrågavarande diversemedelstitlar avses skola vid budgetårsskiftet överföras till nämnda anslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i härefter angivna fonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

**Statens affärsverksfonder.**

## Kommunikationsdepartementet:

*Statens järnvägars dispositionsanslag* . . . . kronor 78 300

**Statens allmänna fastighetsfond.**

## Justitiedepartementet:

*Nytt bostadshus vid kolonien Smälteryd* . . » 35 000

*Värmeledning m. m. i bostadshus vid kolonien Sörbyn* . . . . . » 27 000

## Kommunikationsdepartementet:

*Anordnande av lokaler för Svea hovrätt* . . » 40 000

*Nybyggnad för hovrätten för Västra Sverige* . . . . . » 83 800

*Nybyggnad för hovrätten för Nedre Norrland* . . . . . » 82 500

## Ecklesiastikdepartementet:

*Ombyggnadsarbeten vid kungl. biblioteket* » 30 000

*Inköp av en fastighet för amerikanska seminariet vid universitetet i Uppsala* . . . » 55 000

*Vissa byggnadsarbeten vid karolinska sjukhuset* . . . . . » 60 000

*Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna* . . . . . » 158 000

*Om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Lycksele* . . . . . » 99 500

*Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna* . . . . . » 60 000

**Försvarets fonder.**

## Försvarsdepartementet:

*Försvarets fastighetsfond:**Arméns delfond:*

*Utflyttning av Stockholms garnison* . . » 100

*Försvarets fabriksfond:*

*Utflyttning av ammunitionsfabriken i Marieberg* . . . . . » 100

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Erik Skiöld.*



*Bilaga 9.*

## **Kapitalinvesteringar.**

### ***Kommunikationsdepartementet.***

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

#### **Närvarande:**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

### **Statens allmänna fastighetsfond.**

[1.] **Förvärv av viss del av tomten nr 2 i kvarteret Lejonet i Stockholm.** I skrivelse den 17 december 1946 har *byggnadsstyrelsen* hos Kungl. Maj:t hemställt om medgivande att för kronans räkning få expropriera viss del av tomten nr 2 i kvarteret Lejonet (Sagerska tomten) med adressnummer Fredsgatan 3 och Strömgatan 18 i Stockholm.

Byggnadsstyrelsen erinrar, att utrikesdepartementet i skrivelse den 9 februari 1946 meddelat, att departementets lokalbehov stegrats i sådan omfattning, att detsamma icke kunde tillgodoses inom ramen av den ombyggnad av Arvfurstens palats (tomten nr 1 i kvarteret Lejonet), varom byggnadsstyrelsen i skrivelser den 8 oktober och 12 november 1936 framlagt förslag. Det numera föreliggande lokalbehovet för utrikesdepartementet syntes icke kunna lösas på ett ändamålsenligt sätt med mindre än att kronan erhöle dispositionsrätt till ytterligare del av kvarteret Lejonet. Södra delen av den inom kvarteret belägna tomten nr 2, vilken gränsade till utrikesdepartementets utbyggnad, utgjorde för närvarande bostad för ägaren av nämnda tomt. Då denna bostad på grund av sin säregna och dyrbara inredning ägde ett visst kulturhistoriskt värde och därjämte mindre väl skulle lämpa sig såsom ämbetsloka-

ler åt utrikesdepartementet, syntes denna del av tomten — åtminstone i detta sammanhang — icke böra ifrågakomma för förvärv från kronans sida. Verkställda utredningar hade givit vid handen, att frågan om utrikesdepartementets ökade lokalbehov skulle kunna tills vidare erhålla en godtagbar lösning, därest kronan förvärvade norra delen av tomten nr 2 med den begränsning som framginge av en vid skrivelsen fogad kartkopia. Hela tomten hade ett taxeringsvärde av 1 300 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen meddelar vidare, att de förhandlingar om förvärv av ifrågavarande tomtedel, som styrelsen fört med ägaren till tomten, icke hade lett till sådant resultat, att detsamma kunde av styrelsen godtagas. På grund härav och då det finge anses vara ett angeläget intresse, att utrikesdepartementets lokalbehov löstes på här förutsatt sätt, borde åtgärder vidtagas för tomtdelens överförande genom expropriation i kronans ägo.

Över byggnadsstyrelsens framställning ha utlåtanden avgivits av överståthållarämbetet efter hörande av vederbörande sakägare den 18 februari 1947 samt av riksantikvarieämbetet den 4 mars 1947, varefter byggnadsstyrelsen den 1 april 1947 yttrat sig i anledning av vad riksantikvarieämbetet anförde.

*Överståthållarämbetet* har i sitt utlåtande övervägt olika möjligheter att lösa utrikesdepartementets lokalfrågor och har därvid uttalat, att — även om en uppdelning av utrikesdepartementet på flera i lokalhänseende skilda avdelningar skulle vara möjlig — en dylik anordning dock icke kunde anses såsom annat än provisorisk, då på lång sikt en splittring av departementets ämbetslokaler torde medföra alltför stora olägenheter. Beträffande möjligheterna att ordna departementets lokalbehov utan tillgripande av expropriation genom att departementet i sin helhet förlades till någon av statsverket disponerad byggnad eller att en ny byggnad uppfördes å någon statsverket tillhörig tomt, har ämbetsverket uttalat, att en sådan utväg icke syntes praktiskt framkomlig med hänsyn till att departementets lokaler uppenbarligen måste vara belägna i närheten av kanslihuset samt att svårigheter förelåge att i den centrala delen av huvudstaden anskaffa lokaler för den statliga administrationen.

I fortsättningen anför ämbetet att, vid ianspråktagande av den till expropriation föreslagna tomten mycket betydande ersättningsanspråk komme att framställas av sakägarna, vilka onekligen komme att åsamkas stor olägenhet genom en expropriation. Vid sådant förhållande vore det ej tillfredsställande, att sökanden icke närmare utvecklade vare sig vilka kulturhistoriska värden som komme att gå till spillo genom expropriation av den mot Strömgatan vettande tomtdelen eller i vad mån utrikesdepartementets intressen icke skulle bli tillgodosedda genom en dylik expropriation. Enligt överståthållarämbetets mening talade så pass hög grad av sannolikhet för expropriation av tomtdelen vid Strömgatan framför expropriation av tomtdelen vid Fredsgatan, att expropriationsansökningen icke borde utan en dylik kompletterande utredning vinna bifall. Vid en utredning om alternativet med expropriation av tomtdelen mot Strömgatan borde undersökas hu-



ruvida icke den angivna södra tomtdelen kunde något ökas och huruvida icke med nämnda alternativ kunde kombineras det förslaget att för bebyggande ianspråktaga del av gården till departementets nuvarande byggnad.

Överståthållarämbetet uttalar slutligen, att ytterligare utredning syntes erforderlig för bedömande av huruvida icke expropriationsändamålet kunde vinnas med mindre olägenhet för annan genom expropriation av den södra delen av tomten nr 2 i kvarteret Lejonet.

*Riksantikvarieämbetet* har framhållit, att det Sagerska huset vid Strömgatan ägde ett betydande kulturhistoriskt värde. Med sin mycket väl bibehållna inredning vore det en typisk och högklassig representant för en franskt påverkad, i vårt land sällsynt byggnads- och inredningsstil från tiden omedelbart före och omkring det senaste sekelskiftet. Byggnadens såväl yttre som inre hade i allt väsentligt bevarats i oförändrat skick. Därest byggnaden vore i kronans ägo skulle den utan tvivel omedelbart föreslås till upptagande i förteckningen över sådana byggnader av kulturhistoriskt eller konstnärligt värde, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 25 januari 1935 underkastats särskilda bestämmelser.

Ur de synpunkter ämbetet ägde att företräda vore det därför ett angeläget önskemål, att det Sagerska huset bevarades och att dess karaktär icke genom mera genomgripande åtgärder förändrades. En utvidgning av utrikesdepartementets lokaler borde därför icke ske genom ianspråktagande av den inom tomten nr 2 i kvarteret Lejonet belägna bostadsbyggnaden. Ur antikvarisk och kulturhistorisk synpunkt syntes däremot invändningar icke kunna resas mot expropriation av den norra delen av nämnda tomt i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag.

*Byggnadsstyrelsen* har i sitt utlåtande, vid vilket fogats en av professorn Ivar Tengbom i ämnet upprättad promemoria, anfört, att enligt den av Tengbom verkställda utredningen kunde genom uppförande av en nybyggnad mot Fredsgatan samt gårdsflygel och gårdsöverbyggnad utvinnas utöver arkivlokaler arbetslokaler med en bruttoyta om tillhoppa 2 565 m<sup>2</sup> under det att motsvarande yta i en nybyggnad mot Strömgatan komme att begränsas till 1 330 m<sup>2</sup>. Detta sistnämnda alternativ erbjöde icke en rationell lösning på längre sikt av utrikesdepartementets lokalbehov. Någon annan ägo gräns än den av byggnadsstyrelsen föreslagna vore av byggnadstekniska skäl icke heller tänkbar. Mot ett ianspråktagande för utrikesdepartementets räkning av den mot Strömgatan belägna delen av byggnaden talade även det förhållandet, att därigenom det betydande kulturhistoriska värde, som denna del av byggnaden representerade, skulle helt spolieras.

Styrelsen vore införstådd med att under nuvarande situation på hyresmarknaden flertalet av hyresgästerna i fastigheten Fredsgatan 3 om möjligt borde beredas tillfälle att åtminstone tills vidare få kvarbliva i fastigheten. En provisorisk lösning av utrikesdepartementets lokalfråga borde därför övervägas. En dylik lösning syntes kunna erhållas, därest byggnadsarbetena

för närvarande inskränktes till att omfatta endast rivning av det nuvarande gårdshuset och detsamma ersättande med en gårdsflygel och en gårdsöverbyggnad. Enligt professor Tengboms utredning skulle på dylikt sätt kunna erhållas en bruttoyta av 1 065 m<sup>2</sup> arbetslokaler. Sedan denna nybyggnad färdigställts och vissa delar av utrikesdepartementet inflyttat i densamma, skulle behövliga reparationer och moderniseringar inom departementets nuvarande lokaler kunna successivt vidtagas. Vid en senare tidpunkt då möjlighet föreläge för hyresgästerna i Fredsgatshuset att anskaffa nya lokaler, skulle en nybyggnad utföras även på den här avsedda övriga delen av tomten.

Kungl. Maj:t har den 2 maj 1947 förklarad byggnadsstyrelsen berättigad att för kronans räkning expropriera ifrågavarande del av tomten nr 2 i kvarteret Lejonet. Enligt beslutet åligger det styrelsen att inom ett år fullfölja frågan om expropriation genom ansökning om stämning till domstol, vid äventyr att expropriationsrätten upphör.

*Departements-  
chefen.*

Utrikesdepartementets lokaler i Arvfurstens palats ha sedan länge varit otillräckliga för departementets behov. Byggnadsstyrelsen har tidigare framlagt förslag angående ombyggnad av denna fastighet samt om uppförande av en tillbyggnad på departementets nuvarande tomt i kvarteret Lejonet. Dessa förslag ha emellertid icke erbjudit tillfredsställande lösningar av lokalfrågorna. Byggnadsstyrelsen har därför slutligen kommit till den uppfattningen, att det numera föreliggande lokalbehovet icke kan lösas på ett ändamålsenligt sätt med mindre kronan erhåller dispositionsrätt till viss ytterligare del av kvarteret Lejonet, nämligen norra delen av tomten nr 2 i kvarteret. Överståthållarämbetet har ansett, att en uppdelning av utrikesdepartementet på flera lokalt skilda avdelningar kommer att på lång sikt medföra alltför stora olägenheter samt att en förflyttning av departementet icke är praktiskt genomförbar. Jag delar myndigheternas uppfattning i dessa avseenden.

Då frivillig överenskommelse om förvärvet icke kunnat träffas, har Kungl. Maj:t, på framställning av byggnadsstyrelsen efter vederbörandes hörande, berättigat styrelsen att expropriera ifrågavarande fastighetsdel. Styrelsen torde inom den närmaste tiden komma att inleda expropriationsförfarandet. Sedan expropriationsersättningen i vanlig ordning fastställts av vederbörande domstol, har byggnadsstyrelsen, om expropriationen fullföljes, att inom viss tid nedsätta ersättningsbeloppet hos överståthållarämbetet. Det är icke nu möjligt att angiva storleken av det belopp som kan bli behövt och icke heller tidpunkten för dess ianspråktagande. Med hänsyn härtill torde Kungl. Maj:t böra bemyndigas att tills vidare för ändamålet taga i anspråk en hos riksgäldskontoret upplagd rörlig kredit att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för förskottering av ifrågavarande kostnader. De med anlitan av denna kredit förskotterade medlen torde sedermera få täckas genom anslag å riksstaten.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta

att Kungl. Maj:t må hos riksgäldskontoret lyfta erforderligt belopp för bestridande av expropriationsersättning för viss del av tomten nr 2 i kvarteret Lejonet i Stockholm.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Gösta Kahm.*

---



*Bilaga 10.*

## **Kapitalinvesteringar.**

### ***Finansdepartementet.***

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1947.*

#### Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

[1.] **Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gränsbevakning.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1945 års statsverksproposition (kapitalbudgeten: bil. 5, punkten 2) framlagda förslag anvisade riksdagen (skrivelsen 1945:95) till Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gränsbevakning för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 250 000 kronor. Av nämnda summa beräknades 25 000 kronor för inredning av en bostadslägenhet å vinden i vardera av tullverkets bostadshus i Pello och Alkullen i Norrbottens län samt återstoden till vissa nybyggnader.

I skrivelse den 28 mars 1947 har *generaltullstyrelsen* hemställt, att ytterligare 25 000 kronor till ombyggnad av bostadshusen i Pello och Alkullen måtte ställas till styrelsens förfogande.

Styrelsen meddelar, att den del av anslaget som avsetts för nybyggnader med visshet komme att åtgå för detta ändamål. Av ombyggnadsarbetena vid Alkullen och Pello hade endast de i Alkullen påbörjats. Sistnämnda arbeten beräknades draga en kostnad av i runt tal 15 000 kronor, varför ett belopp av endast 10 000 kronor skulle återstå för arbetena i Pello. Även om arbetena på sistnämnda plats skulle ske efter den ursprungliga planen, vore ifrågasvarande belopp otillräckligt. Emellertid hade arbetsprogrammet måst utökas, i det att ombyggnaden behövt erhålla större omfattning. Styrelsen anför härutinnan följande.

Sålunda har på grund av vidtagen omorganisation av gränsbevakningen inom bl. a. Haparanda gränsdistrikt den å nedre botten i bostadshuset befintliga tvårumslägenheten funnits böra omändras till en trerumslägenhet för att bereda bostad åt en till Pello förlagd gränsöveruppsyningsman. I följd av denna omplacering har det även visat sig bliva nödvändigt att låta inreda garage för en honom tilldelad tjänsteautomobil. I samband med en så omfattande ombyggnad av bostadshuset, varom här är fråga, har det ansetts ändamålsenligt att verkställa en modernisering av huset genom anordnande av värmeledning och sanitär inredning; vad särskilt angår anordnandet av värmeledning betingas en sådan åtgärd därav, att svårigheter sedan länge förelegat för att nöjaktigt uppvärma huset. Slutligen måste, sedan fuktfläckar framträtt å vissa delar av källarmurarna, schaktning verkställas för dränering och yttre isolering av grunden, varjämte en del andra mindre reparationsarbeten behöva utföras.

Angående kostnaderna för nämnda arbeten meddelar styrelsen, att styrelsen låtit infordra anbud å utförandet av arbetena, vilka styrelsen funnit böra verkställas snarast möjligt och i ett sammanhang. Styrelsen anför här-om vidare.

De lägsta godtagbara anbud, som avgivits, lyda å följande belopp, nämligen för byggnadsarbetena 19 845 kronor, för värme- och sanitetsanläggningarna 11 750 kronor och för de elektriska installationsarbetena 1 630 kronor eller tillhopa 33 225 kronor. Härtill komma kostnader för dränering och isolering av grunden, vilka arbeten beräknas draga en kostnad av högst 4 500 kronor, beroende på i vilken utsträckning de under arbetenas gång finnas behöva utföras. De sammanlagda kostnaderna för ombyggnad av bostadshuset i Pello skulle följaktligen enligt föreliggande anbud komma att uppgå till omkring 37 700 kronor, vilket belopp med tillägg av kostnader för utförda arkitektarbeten jämte oförutsedda utgifter torde kunna avrundas till 40 000 kronor.

Om till sistnämnda belopp lägges kostnaden för arbetena i Alkullen, beräknade till 15 000 kronor, skulle den sammanlagda kostnaden för de båda ombyggnaderna i Alkullen och Pello komma att uppgå till 55 000 kronor. Vissa av de arbeten, som äro avsedda att utföras, äro emellertid att hänföra till normala reparationsarbeten och böra sålunda belasta det under statens allmänna fastighetsfond anvisade reparationsanslaget. Med frånräkning av kostnaderna för dylika arbeten, uppskattade till för Alkullen 1 500 kronor och för Pello 4 000 kronor, torde det egentliga investeringsbeloppet för ombyggnadsarbetena å båda platserna kunna beräknas till högst 50 000 kronor.

*Departementets-  
chefen.* Generaltullstyrelsen har såsom av det föregående framgår hemställt om ytterligare medel för vissa ombyggnadsarbeten vid tullverkets bostadshus i Pello och Alkullen, huvudsakligen föranledda av vidtagen omorganisation av gränsbevakningen inom bland annat Haparanda gränsdistrikt. De beräknade merkostnaderna, 25 000 kronor, ha ej givit mig anledning till erinran. De torde lämpligen böra bestridas från det för budgetåret 1946/47 anvisade investeringsanslaget till Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gränsbevakning. Härför torde emellertid riksdagens medgivande böra inhämtas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att av det för budgetåret 1946/47 anvisade investeringsanslaget till Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets gränsbevakning må bestridas ifrågavarande merkostnader för ombyggnadsarbeten vid tullverkets bostadshus i Pello och Alkullen i Norrbottens län.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

*Erik Skiöld.*

---





*Bihang.***Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1947 äskade, eller, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 utöver de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna anslagen.

**Driftbudgeten.****A. Egentliga statsutgifter.***V. Socialdepartementet.*

	Kronor
G: 9 b Anordnande av kurser i statsmedicin för utländska läkare, <i>reservationsanslag</i> .....	10 000
G: 13 b Ytterligare medel för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i> .....	150 000
	<b>160 000</b>

*VIII. Ecklesiastikdepartementet.*

E: 41 Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm .....	<b>38 000</b>
---	---------------

*IX. Jordbruksdepartementet.*

G: 58 Bidrag till ersättning för genom jordras vid Lidan förorsakade skador m. m., <i>reservationsanslag</i> .....	15 300
N: 13 Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....	20 000
	<b>35 300</b>

*X. Handelsdepartementet.*

F: 4 a Bidrag till anordnande av den åttonde internationella rationaliseringskongressen .....	<b>75 000</b>
Säger för egentliga statsutgifter	<b>308 300</b>

**B. Utgifter för statens kapitalfonder.****III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.***A. Statens affärsverksfonder.*

Kronor

## K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :

4 a	Statens järnvägars dispositionsanslag (I: C: 53), <i>reservationsanslag</i> .....	<b>78 300</b>
-----	---	---------------

*C. Statens allmänna fastighetsfond.*

## J u s t i t i e d e p a r t e m e n t e t :

5 a	Nytt bostadshus vid kolonien Smälteryd (III: 5 a), <i>reservationsanslag</i> .....	35 000
5 b	Värmeledning m. m. i bostadshus vid kolonien Sörbyn (III: 5 b), <i>reservationsanslag</i> .....	27 000

## K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :

15	Anordnande av lokaler för Svea hovrätt (III: 15), <i>reservationsanslag</i> .....	40 000
17	Nybyggnad för hovrätten för Västra Sverige (III: 17), <i>reservationsanslag</i> .....	83 800
18	Nybyggnad för hovrätten för Nedre Norrland (III: 18), <i>reservationsanslag</i> .....	82 500

## E c k l e s i a s t i k d e p a r t e m e n t e t :

39	Ombyggnadsarbeten vid kungl. biblioteket (III: 40), <i>reservationsanslag</i> .....	30 000
41 b	Inköp av en fastighet för amerikanska seminariet vid universitetet i Uppsala (III: 42 b), <i>reservationsanslag</i> .....	55 000
49	Vissa byggnadsarbeten vid karolinska sjukhuset (III: 51), <i>reservationsanslag</i> .....	60 000
53	Vissa byggnadsarbeten vid folkskoleseminarierna (III: 55), <i>reservationsanslag</i> .....	158 000
58 a	Om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Lycksele (III: 60 a), <i>reservationsanslag</i> .....	99 500
59	Om- och nybyggnadsarbeten vid dövstumskolorna (III: 63), <i>reservationsanslag</i> .....	60 000
		<b>730 800</b>

*D. Försvarets fonder.*

## F ö r s v a r s d e p a r t e m e n t e t :

## Försvarets fastighetsfond:

	Arméns delfond:	
4 a	Utflyttning av Stockholms garnison, <i>reservationsanslag</i> .....	100
	Försvarets fabriksfond:	
10 a	Utflyttning av ammunitionsfabriken i Marieberg, <i>reservationsanslag</i> .....	100
		<b>200</b>

Säger för utgifter för statens kapitalfonder **809 300**Summa för driftbudgeten **1 117 600**

**Kapitalbudgeten.****Kapitalinvestering.***VI. Fonden för låneunderstöd.*

Socialdepartementet:

6 a Lån till utländska läkare för viss efterutbildning ..... 1 000 000

*VII. Fonden för statens aktier.*

Finansdepartementet:

4 Förvärv av aktier i aktiebolaget Göteborgs handelsbank  
m. m. .... 6 500 000*VIII. Fonden för förlag till statsverket.*

Handelsdepartementet:

2 Utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå  
socken m. m. .... 250 000Säger för kapitalbudgeten 7 750 000

477774. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1947.